

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἔχρησιν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεὶς παρασχόν ἐν τῇ χάριτι ἡμῶν διηρησίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἐνάγγυσμα ἁριστῶν καὶ χρησιμώτατων ἐν τοῖς παισὶν

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΔΗΛΩΤΗΣ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐπισημ. δραχμας 100. Ἐξέμνητος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγυπτίου γρόσια διπλάσι 50.— Αμερικῆς δολάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ δολ. ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελήνια 10.

Ἐξέμνητοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως

ἩΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΑΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ· ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΠΟΣ ΤΗΣ ΔΙΗΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οὐοὐδέκατου μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Ἐβερπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βασιλικεῖον

Περίοδος Β'.—Τόμος 36ος

Ἐν Ἀθήναις 30 Μαρτίου 1929

Ἔτος 51ον.—Ἀριθ. 17

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΩΝ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

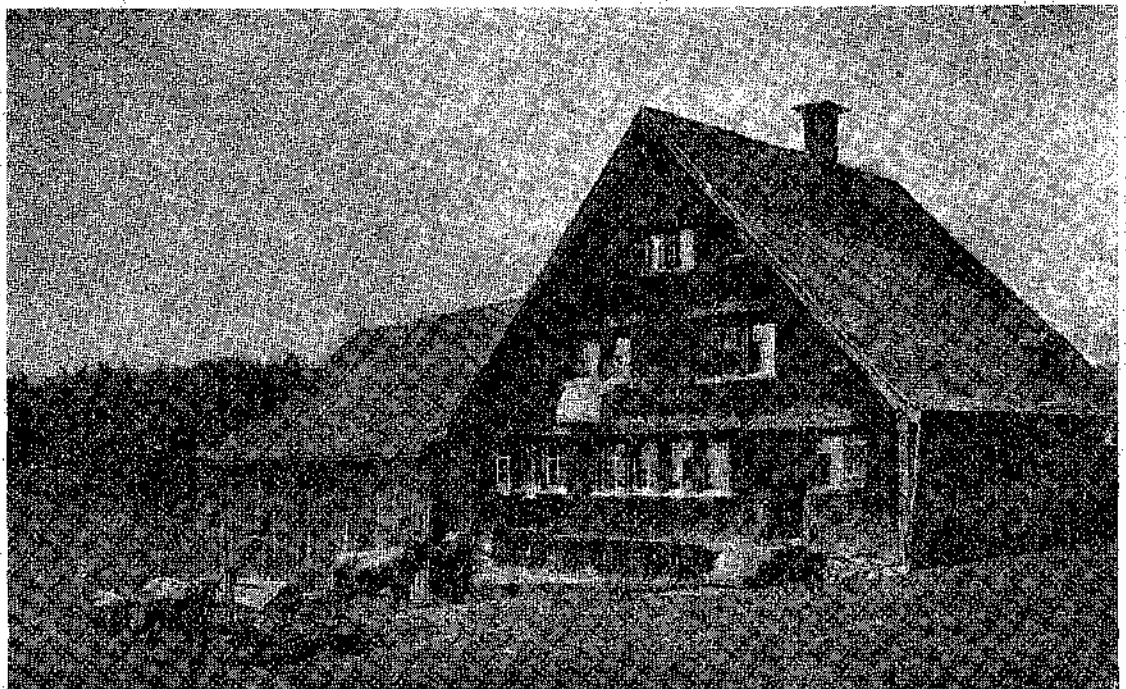
Στὸ πρῶτο φυλλάδιο τοῦ Δεκεμβρίου σᾶς ἔδωσα μιὰ εἰκόνα ποὺ παρουσιάζε χωριατόπουλα τῆς Ἑλβετίας, γελοῦμενα καὶ κουνουνάτα, νὰ λένε τὰ «Κάλαντα». Τὰ παιδιὰ αὐτὰ, ὁμορφα, καλοθεμεμμένα, μὲ ὄψη ἀληθινῆς εὐτυχίας, σᾶς ἔκαμαν, καθὼς μαθαίνω, μεγάλη ἐντύπωση. Τὰ θυμάστε καὶ τ' ἀναφέρετε συχνά, τ' ἀγαπήσατε, τὰ βάλαιτε στὴν καρδιά σας. Γι' αὐτὸ νομίζω πὼς θὰ σᾶς ἐνδιαφέρει καὶ ἡ εἰκόνα ποὺ σᾶς δίνω σήμερον: Παρουσιάζει τὸ σπίτι τῶν εὐτυχισμένων ἐκεῖνων παιδιῶν. Δηλαδή ἓνα ἑλβετικὸ χωριατόσπιτο, ἀπὸ τὰ συνηθισμένα. Σ' ἓνα τέτοιο σπίτι γύρισε νὰ φάῃ καὶ νὰ κοιμηθῆ καθέν' ἀπὸ τὰ παιδιὰ ποὺ εἶπαν τότε τὰ «Κάλαντα».

Κοιτάξτε τί ὁμορφο ποὺ εἶναι τὸ σπίτι τῶν εὐτυχισμένων παιδιῶν! Δὲν σᾶς φαίνεται πὼς γελᾷ καὶ αὐτὸ σὰν καὶ ἐκεῖνα; Χωριατόσπιτο ναί, μὰ μεγάλο, ψηλό, πλούσιο, καθαρό, νοικοκυρεμένο. Μὲ τὸ ἰσόγειο καὶ μὲ τὴ σοφίτα, ἔχει τέσσερα πατώματα. Στὸ πλάι του εἶναι οἱ σταῦλοι καὶ οἱ ἀποθήκες. Οἱ στέγες καὶ τῶν δυὸ κτιρίων εἶναι πολὺ γυροῦντες, γιὰ νὰ μὴ στέκονται τὰ χιόνια. Γιατὶ στὴν Ἑλβετία, καθὼς ξέρετε, χιονίζει πολὺ. Κι' ὅσο γλυκὸς εἶναι ὁ καιρὸς τὸ καλοκαίρι, τόσο κρύο κάνει τὸ χειμῶνα. Μὰ τὰ παιδιὰ δὲν τὸ φοβούνται. Ντύνονται ζεστά, τρώνε καλά, καὶ κάθε κάμαρα τοῦ σπιτιοῦ

τοὺς ἔχει τὸ ἴδιον τῆς ποὺ καὶ ἐνύχτα μέρα. Οἱ χωρικοὶ τῆς Ἑλβετίας, βλέπετε, ἔχουν ὅλα τὰ μέσα νὰ καλοζοῦν. Κι' ὁ μεγαλύτερος πλοῦτος τοὺς εἶναι ἡ κτηνοτροφία, εἰδικώτερα οἱ ἀγελάδες τοὺς, — οἱ καλύτερες τοῦ κόσμου. Μὲ τὸ γάλα, τὸ βούτυρο καὶ τὸ τυρὶ αὐτῶν τῶν ἀγελάδων τί καλά ποὺ τρέφονται τὰ εὐτυχισμένα παιδιὰ! Ἀλλὰ

σάφι, ἀπὸ παντοῦ, εἰσέρει στὴν εὐτυχισμένη χώρα...

Ὅχι ὅμως χωρὶς κόπους καὶ μόχθους. Ὁ ἑλβετὸς ἀγρότης εἶναι πολὺ ἐργατικός. Τὸ σπίτι του δὲν εἶναι μόνον ἡ κατοικία του, εἶναι καὶ τὸ ἐργαστήρι του. Σταῦλοι, βουτυροκομείο, τυροκομείο, εἶναι ὅλα συγκεντρωμένα στὸ μεγάλο σπίτι. Κι' ὅλοι ἐκεῖ μέσα ἐργάζονται, ἄντρες καὶ γυναῖκες, μεγάλοι καὶ μικροί...

τὰ προϊόντα αὐτὰ εἶναι τόσο ἀφθονα, ποὺ περισσεύουν. Οἱ γονεῖς τοὺς τὰ στέλνουν καὶ ἔξω, σ' ὅλο τὸν κόσμον. Στέλνουν ἀκόμα καὶ ἀπὸ τίς ἴδιες τοὺς τίς ἀγελάδες Στέλνουν ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν τροφή τους, ἀπὸ τὸ τυρὸ καὶ τὸ βούτυρο. Ἔτσι σ' ὅλα τὰ καλά κτηνοτροφεία τῆς Ἑυρώπης, — καὶ ἐδῶ ἀκόμα στὴν Ἑλλάδα, — υπάρχουν πλῆθος ἑλβετικῆς ἀγελάδας ποὺ τίς τρέφουν μὲ χορτάρι ἑλβετικόν. Καὶ τὸ χου-

Αὐτὸ λοιπὸν εἶναι τὸ σπίτι τῶν παιδιῶν ποὺ σᾶς ἔκαμαν ἰσὴ ἐντύπωση. Κοιτάξτε το. Δὲν τοὺς μοιάζει; Καὶ δὲν νομίζετε ὅτι ἀπὸ τίς πόρτες αὐτῆς, ἀπὸ τὰ παράθυρα αὐτὰ, θὰ ἴδῃτε ἀπὸ στιγμή σὲ στιγμή νὰ προβάλλῃ κάποιον ἀπὸ τὰ γελοῦμενα, τὰ κουνουνάτα καὶ εὐτυχισμένα ἐκεῖνα χωριατόπουλα;..

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ ΧΑΡΜΟΣΥΝΟΣ

ΧΙΛΙΑ ΜΥΡΙΑ

ΑΓΕΝΕΙΑ ΠΛΗΡΩΜΕΝΗ

Ο Πάπας έκανε βεγγέρα με μερικούς Καρδινάλιους. Κάποια στιγμή πήρε τη χρυσή του ταμπакέρα και την έπρότεινε σ' όλους με τη σειρά, να πάρουν από μια πρέζα ταμπάκο. (Έκείνο τον καιρό δεν εκάπνιζαν τόσο πολύ. Έβαζαν στη μύτη τους σκόνη ταμπάκου, φτερνίζονταν κι' έλεγαν «με τις ύγιεινες σας».)

Όλοι οι Καρδινάλιοι πήραν από την ταμπакέρα του Πάπα. Ένας μόνο αρνήθηκε με κίνημα και μορφασμό αποτροφής.

Γιατί; Έκαμε ο Πάπας πειραγμένους λιγάκι.

Αγιώτατε, είπε ο Καρδινάλιος, δεν έχω αυτό το ελάττωμα.

Ωραία ευγένεια! Ο Πάπας εθύμωσε σ' αλήθεια. Και καθώς δεν έχριζε κάστανα σε κανένα, αποκήρυξε άμέσως:

Δεν είναι ελάττωμα να παίρνει κανείς κάπου-κάπου μια πρέζα ταμπάκο. Αν ήταν, θα τόχες κι' αυτό.

Ο ΑΝΑΝΙΑΣ

ΤΟΥ ΦΑΓΑ ΤΟ ΓΑΪΔΟΥΡΙ ΧΟΡΙΑΤΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

Δεν μπορώ να υποφέρω πιά τις ιδιοτροπίες αυτού του γαϊδουριού! Τώρα που πλησιάζει το πανηγύρι στα Καλάβρυτα, να πιάς να' το πουλήσης και να πάρης άλλο, καλύτερο.

Έτσι μιλούσε μια μέρα η κυρά Ζαφειραϊνά ή Φαγοῦ, η γυναίκα δηλαδή του Φαγά από το Σούδαρδο.

Και δεν είχε άδικο η κυρά Ζαφειραϊνά: όλημερίς όλο φαγωμάρες είχε με το γαϊδούρι. Παιδιά να περάση τον καιρό της δεν είχε για τοῦτο βρισκόταν σ' εμπόλεμο κατάσταση με τον Κίτσιο της, όπως τ'έλεγαν το γαϊδούρι.

Έφταιγαν οι ιδιοτροπίες της κυρά Ζαφειραϊνας; Έφταιγαν οι ιδιοτροπίες του Κίτσιου; Ποιος ξέρει!

Η γειτονιά σηκωνόταν στο ποδάρι όταν η κυρά Ζαφειραϊνά θα πάλιζε τον Κίτσιο της, ή θα τον τάριζε, ή θα πήγαινε να του βάλη το σαμάρι ή την καπιστράνα, ή να τον δέση απ' το πόδι. Η αλήθεια είναι πως ο Κίτσιος συχνά δάγκανε και δυστροπούσε στις διαταγές της κυρά Ζαφειραϊνας.

Ο κύρ Ζαφειρης ο Φαγάς, για να ησυχάση από τους μελεάδες αυτούς, αποφάσισε να τον πουλήση στο πανηγύρι.

Στις 29 Αυγούστου, ο κύρ Ζαφειρης πήρε τον Κίτσιο και τράβηξε ίσια για τη ζωπανήγυρι των Καλαβρύτων. Βρήκε εύκολα αγοραστή και έτσι ξεφορτώθηκε τον Κίτσιο για 125 δραχμές.

Και για να δείξη την ευχαριστήσή του, έβαλε και το «σχετικό» γκιουβετσάκι στην ταβέρνα που Βαρελά, και

τόφαγε εκεί με τους χωριανούς του. Την άλλη μέρα κίνησε ο κύρ Ζαφειρης κατά την πανήγυρη για να βρή κανένα ζωντόβολο χωρίς «χούγια», και να ησυχάση κι' από τις φαγομάρες της Ζαφειραϊνας.

Από όλα τα ζωντόβολα που ήταν εκεί για πουλήμα, του κίνησε την περιέργεια ένα όμορφο, σουλουπιμένο, με κοιμένη τη χιούτη και την ουρά, με καινούργιο σαμάρι, καπιστράνα και μπαλντούμα.

Πλησίασε στο ζώο, κι' αυτό έδειξε κάποια αικειότητα. Ο κύρ Ζαφειρης πλησίασε περισσότερο, χάιδεψε το γαϊδουράκι, και του φάνηκε τόσο ήμερο και καλόβολο, ώστε το συμπάθησε.

Πόσο το ζωντόβολο: ρωτά τον πουλητή.

Διακόσιες δραχμές το λιγότερο, άπαντα αυτός. Θέλεις να το δοκιμάσης; δεν έχει κανένα ελάττωμα, είναι ήμερο σαν άρνη και τρέχει σά οιδερόδρομος.

Ο κύρ Ζαφειρης το κάβαλλίκεψε για να το δοκιμάση. Πριν ξεκινήση, ο πουλητής το χτύπησε στα καπούλια με την παλάμη του, που από μέσα στα δάχτυλα μαστορικά είχε βάλει μια βελόνα και το ζωντόβολο έγινε άρατο. Κόντεψε να ρίξη τον κύρ Ζαφειρη κάτω είναι που πρόφτασε και κρατήθηκε από την καπιστράνα...

Πήγε ως το σιδηροδρομικό σταθμό και γύρισε πίσω. Έμεινε κατευχαριστημένος ο κύρ Ζαφειρης κι' αποφάσισε να τ' αγοράση.

Επρότεινε να του δώση εκατόν πενήτα δραχμές, αλλά ο πουλητής στάθηκε αλύγιστος.

Σου άφίνω μόνο δέκα δραχμές και στα δίνω εκατόν ενενήντα. Τελευταίος λόγος! είπε.

Σύμφωνοι, απάντησε ο κύρ Ζαφειρης.

Και άμέσως έβγαλε, πλήρωσε και πήρε την καπιστράνα στα χέρια του.

Σε καλή μεριά, είπε ο Ζαφειρης.

Με γεια και χαρά, απάντησε ο πουλητής.

Ο κύρ Ζαφειρης τράβηξε με την πάρεα του για το χάνι του Ζαχλωρίτη.

Με γεια! του φώναζαν οι πατριώτες του, οι Σουδαρδίτες.

Ευχαριστώ, απαντούσε με χαρά ο κύρ Ζαφειρης.

Μόλις πήγαν στο χάνι, ο γάιδαρος γκάριζε.

Τι περίεργο πράμμα, είπε μέσα του ο κύρ Ζαφειρης: μόλις φτάναμε και με τον Κίτσιο εδώ στο χάνι, και κείνος γκάριζε το ίδιο!

Του έβαλε να φάη, γιατί ύστερα από δυό ώρες θα κινούσαν για το Σούδαρδο.

Τ' απόγεμα, στις τέσσερις, ξεκίνησε παρέα με πολλούς πατριώτες του.

Πώς το βάπτισες το ζωντόβολο: τον ρωτούσαν στο δρόμο.

Αμ' πώς άλλοις; Κίτσιο τον έβγαλα κι' αυτόν. Και που να δήτε ένα περίεργο πράμμα: έμαθε τ' όνομά του άμέσως! «Κίτσιο μ'» του λέω κι' άμέσως μ' άκοιζει!

Στοῦ Φωτήλα το μύλο σταμάτησαν να ξεκουραστούν. Πάντα εδώ είναι σταθμός ξεκουράσματος για τους Σουδαρδίτες.

Ο νέος Κίτσιος γκάριζε.

Δεν άκοιτε, φώναζε ο κύρ Ζαφειρης, το παλιοζωντόβολο πως κελαϊδει; Σάν να ήταν συνεννοημένος με το μακαρίτη τον Κίτσιο. Έδώ πιά δα κι' εκείνος, μόλις φτάναμε, τ'έλεγε ένα χεράκι.

Υστερα από το ξεκούρασμα, καβαλλίκεψαν πάλι και ξεκίνησαν. Στο δρόμο του μιλούσε με τ' όνομά του «Κίτσιο μ'» κι' αλήθεια ο Κίτσιος έδειχνε πως γνώριζε καλά τ' όνομά του.

Μόλις έφτασαν στο Ισωματάκι από πάνω από την Κράστουνη, δηλαδή στην Άγια Σωτήρα, ο Κίτσιος γκάριζε πάλι.

Μωρέ, τοῦτο είναι θάμα! φώναζε ο κύρ Ζαφειρης: σέ τοῦτο το μέρος και τ' άλλο το ζωντόβολο γκάριζε ταχτικά.

**

Τέλος φτάσανε στο χωριό.

Ο κύρ Ζαφειρης, χαρούμενος, δεν πρόφτανε να δέχεται τα μεγέλαματα για το νέο ζωντόβολό του.

Νά ιδῶ τώρα, έλεγε μέσα του, τί θα του βρή ή Ζαφειραϊνά!

Αλλά ένα πράμμα του έκανε έννοπιση του κύρ Ζαφειρη: Χωρίς να το δηγήση καθόλου, το ζωντόβολο πήγαινε ίσια κατά το σπίτι. Και στής ρούγας το διασταύρι, ο γάιδαρος βρήκε χωρίς διαταγή και άμφιβολία το δρόμο που πήγαινε στο σπίτι του κύρ Ζαφειρη.

Ο κύρ Ζαφειρης σταυροκοπήθηκε για το περίεργο αυτό φαινόμενο.

Μόλις έφτασε στο σπίτι, ο γάιδαρος γκάριζε πάλι.

Βγήκε η κυρά Ζαφειραϊνά και ξεφόρτωσε χαρούμενη τα ψώνια από το νέο τους ζωντόβολο.

Με γεια σου και χαρά σου, γυναίκα, τής είπε ο κύρ Ζαφειρης. Δεν πιστεύω τώρα να έχεις παράπονα. Ξέρεις τί ήσυχοπραμμάτακι που είναι; Άκοῦς να μάθη τ' όνομά του άμέσως! Κίτσιο το βάπτισα κι' αυτό. Αμ' να κούσης το άλλο, γυναίκα, και να θαμάξης: σέ όποιο μέρος γκάριζε ο Κίτσιος μας, στο ίδιο γκάριζε και τοῦτο! Μου χάλασε το κράνιο. Και που να ιδής που βρήκε το σπίτι μας χωρίς να το δηγήσω καθόλου. Σωστό ανθρωπονόητο ζωντόβολο είναι. Και στο διασταύρι τής ρούγας, που κι' εγώ ακόμα πολλές φορές κάνω λάθος, αυτό το άτιμο βρήκε άμέσως το δρόμο μας!

ΘΗΡΙΟΤΡΟΦΕΙΟΝ ΤΟΤΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ

ΔΙΑΝΑΤΩΣΗΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ!

ΙΖ.

Κι' οι τρεις θηριοδασαστές είχαν γίνει άφαντοι μέσα στο σταύλο. Είχαν κλείσει και την πόρτα. Και τα τρία χωριατόπουλα, μονάχα, περνούσαν το «διάλειμμα» κουβεντιάζοντας για τα «φαινόμενα» που είχαν ιδεί.

Πώς την είπε κείνη τη χίνα; ρωτούσε ο Φώκος.

Κουταλοφόρο ή κουταλοφόρα! του έξηγοῦσε η Πελαγίτσα, σάν πιά γραμματισμένη κι' από τα τρία παιδιά. Νά, χίνα που φοράει κουτάλα.

Άλήθεια, είπε ο Κίτσιος: σάν καπέλλο τη φορούσε.

Και το φαί της με την κουτάλα το τρώει; ρώτησε πάλι ο Φώκος.

Έτσι φαίνεται, είπε η Πελαγίτσα. Εκεί μέσα θα τής βάζουν το κούθρι της.

Και πως μπορεί να το τρώη, αφού η κουτάλα είναι πάνω απ' το κεφάλι της; ρώτησε ο Κίτσιος.

Κουτέ! φώναζε η Πελαγίτσα. Και δεν την κατεβάζει η χίνα, να τη φέρη μπροστά; Πως εσύ κουνάς το χέρι σου όπως θέλεις;

Οῦ, κουτέ, που δεν κατάλαβες τόσο πράμμα! είπε κι' ο Φώκος του Κίτσιου. Έγώ το κατάλαβα άμέσως!

Σώπασαν. Και σέ λίγο πάλι ο Φώκος είπε:

Ηθελα όμως να ήξερα που να γυρίζει τώρα εκείνη η γάτα με την άγκυρα.

Αγοίεψε και θα κούφτηκε στα χωράφια, είπε η Πελαγίτσα. Έγώ δεν πιστεύω να ξαναγυρίση εδώ.

Έτσι λέω κι' εγώ! φώναζε ζωηρά ο Κίτσιος που φοβήθηκε μην τον πούν πάλι κουτό. Άμέσως το κατάλαβα πως δε θα ξαναγυρίση.

Καθώς μιλούσαν έτσι, είδαν έξαφνα στα κεραμίδια της αποθήκης μια σταχτιά γάτα, που δειλά-δειλά κοιτάζε όλόγυρα τα κατατόπια. Και μια έκανε να πηδήση κάτω στον κήπο, και μια άπισθοχωρούσε φοβισμένη.

Νά τη! να τη! φώναζε πρώτος ο Κίτσιος. Μάνα μου! Θα χυμήξη και θα μās φάη!

Και σηκώθηκε, έτοιμος να το βάλη στα πόδια.

Παλάβωσες, καλέ; τον μάλασε η Πελαγίτσα. Πήρες για τη γάτα τής Άγκύρας τούτη την παλιόγατα; Μα βλέπεις καιμιά άγκυρα στην πλάτη της;

Άλήθεια, είπε ο Φώκος, αυτή δεν είναι η γάτα τής Άγκύρας.

Τής μοιάζει όμως... ψιθύρισε ο Κίτσιος, πάντα φοβισμένος.

Έ, καλά, τής μοιάζει! Όλες οι γάτες μοιάζουν! Μ' αυτή είναι άλλη.

Κι' όμως ήταν η ίδια, η Σεραπέη. Μόνο που είχε καταφέρει να πετάξη απ' την πλάτη της την τόσο όχληρή εκείνη άγκυρα, — κι' εκείνη ξέρε με τί κόπο το κατάφερε, — και τώρα γύριζε για να ιδή αν έφυγαν οι βασιανιστές της κι' αν μπορούσε να τρουπάση στο σπίτι χωρίς να την ξανατσουκώσουν.

Ήταν η ώρα που η κυρά της έπινε το γάλα της και πάντα θυμόταν να δώση λίγο βρεμμένο ψομί και τής Σεραπέης. Γι' αυτό η καιμένη η γάτα ήθελε, με κάθε θυσία, να μπη τώρα στο σπίτι. Η κυρά της μπορούσε μάλιστα

Α. Γ. Κ.

να της βγάλη κι' εκείνες τις κλωστές, που είχαν μείνει πάνω της από την άγκυρα και την ένοχλούσαν ακόμα...

Επιτέλους τάποράσισε. Πήδησε απ' τα κεραμίδια και, τρέχοντας σαν να την κυνηγούσαν, πέρασε μπροστά απ' τα τρία χωριατόπουλα, βγήκε απ' το άνοιγμα του μπαρντέ και χάθηκε... χωρίς να φάνε κανέναν.

(Ακολουθεί)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

ΩΣ ΠΟΥ ΝΑ ΒΡΗ ΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΤΗΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ από CHARLES RICHTER

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

— Μα πού να το βρω ένα δλόκληρο σελλίνι; Έλα, πάρε δυο πεννούλες Πάρε τρεις! Τέσσερες! Άκου δω, σου δίνω πέντε πέννες!

Άλλα αυτή τη φορά, ο τρομερός Ίουδαίος είχε βρεί τον ανώτερό του. Άναγκάστηκε να πληρώσει δλόκληρο το σελλίνι του, για να πάρει πίσω το κατάστιχό του. Και γύρισε στο μαγαζί, γεμάτος φόβους και μνησικαχία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'

Άπροσδόκητη συμπίλωση

Όστόσο, οι μέρες που ακολούθησαν ήταν πολύ θλιβερές. Πάει πια η παλιά ελευθερία και χαρά. Ο Σολομών βρέθηκε στην ανάγκη να περιορίσει τη μικρή Λεβάντα στην κάμαρά της και στην κουζίνα.

Στην κουζίνα δεν ήταν κανένα παράθυρο κι' ήλιος δεν είχε ποτέ φανεί εκεί μέσα.

Η κακή τύχη τάφερε να κάνει θαύματα καιρό, κι' ήταν μια λύπη να μένει η μικρούλα κλεισμένη στο σκοτάδι και να συλλογίζεται την ώραία ηλιόλουστη βιτρίνα της.

Στις μελαγχολικές αυτές ώρες που φαι-

«Έκμεταλλεύοταν άσυνείδητα τη φτώχεια.» (Σελ. 196, στ. β')

νόταν άτελείωτες, ο νους της μικρής πήγαινε στη μαμά της. Άν ο Θεός της έστειλε πίσω τη μαμά της, τι ώραία που θα τελείωναν όλες οι αγωνίες της και τα βόσανα! Κι' η καρδιά της χτυπούσε δυνατά κάθε φορά που έρχόταν ο ταχυδρόμος, και ρωτούσε με άγνωση το Σολομών μήπως είχε έρθει γράμμα από τη μαμά της. Μα ο γέρος άπαντούσε πάντοτε όχι, κι' ένα σύννεφο πλάκωνε τότε τη μικρή καρδούλα.

Μα πιο μεγάλη λύπη ήταν γι' αυτή ν' άκούει τις άγριες φωνές του Ναθαναήλ και τις σιγνές, που γινόταν στο μαγαζί με τους δυστυχισμένους ανθρώπους, που έρχόνταν να πουλήσουν ό,τι πολύτιμο τους άπομένε για ένα κομμάτι ψωμί. Ο Ναθαναήλ ήταν άλόγητος, ή καρδιά του δεν ήξερε τί θα πεί συμπόνια. Έκμεταλλεύοταν άσυνείδητα τη φτώχεια και την ανάγκη, έγδυσε τα φτωχά εκείνα πλάσματα και τάκανε να υποφέρουν χίλιους δυο έξευτελισμούς για να τους δανείσει λίγα σελλίνια. Κι' όταν έφευγαν κι' έμενε μοναχός του, έβαζε τα γέλια, εύχαριστημένος με την επιτυχία του και τα κέρδη του.

Μόνο στις έξη, την ώρα που έφευγε πια από το μαγαζί, ή ζωή γινόταν πάλι ήσυχη και γλυκειά. Τότε μόνο ελευθερωνόταν το πουλάκι κι' ή μικρή Λεβάντα είχε πια το ελεύθερο να τριγυρνά σ' όλο το σπίτι. Άλλά τη ώρα αυτή ήταν σχεδόν νύχτα κι' ή μικρούλα δεν είχε πού να πάει. Ο Δίκ δεν φαινόταν πια, από την ημέρα του επεισοδίου με το Ναθαναήλ, κι' ή κυρά-Νανού έκλεινε το μαγαζάκι της στις πέντε.

Κι' έτσι ή μόνη της χαρά ήταν να νοιώθει πως ήταν μόνη με το γεροντάκι, να τρώει μαζί του στο τραπέζι και να κάνει μαζί του τη βραδυνη προσευχή. Άλλά κι' ο Σολομών τώρα πια ήταν λιγώτερο χαρούμενος από άλλοτε, κι' άν γελοώσε, το γέλιο του ήταν ψεύτικο και άντομο. Συλλογίζοταν πάντα το άγνωστο μέλλον ο Σολομών κι' ή σκέψη αυτή τον τρώμαζε.

Ήταν δυνατό να κρατήσει πολλόν καιρό ή φυλακή αυτή της μικρούλας; Σιγά-σιγά ή ύγεια της θα χειροτέρευε και στα τελευταία θ' άρρώσταине. Άλλά τί μπορούσε να κάμει;

Όστόσο, ο Θεός έστειλε κάποιον για να βοηθήσει τη μικρή μας φίλη Μπορεί κανείς εύκολα να μαντέψει, ότι ήταν ή γνωστή μας κυρά-Νανού.

Η καλή μαγειρίσα είχε άνησυχήσει που δεν έβλεπε τόσον καιρό τη Μαίρη Μόλλη, κι' ένα άπόγεμα ξεκίνησε για να μάθει τί έτρεχε.

Ο Ναθαναήλ την πέρασε για καμμιά πελάτισσα κι' άρχισε να την άποφέρνει. Άλλά ή κυρά-Νανού του πήρε γρήγορα τον άέρα και στα τελευταία τον φοβέρισε στα σοβαρά, για να την άφίσει να περαιοει. Ο Ναθαναήλ μέριασε χωρίς να το θέλει, γιατί άλλωθως κινδύνευε να άναποδογομριστεί.

Άνοιξε σαν νοικοκυρά την κουζίνα και πέρασε στην κρεβατοκάμαρα.

— Ά, κυρά-Νανού μου! φώναξε ή Λεβάντα μόλις την είδε κι' έπρεσε στην άγκαλιά της.

Άμέσως όμως την έπιασαν τα κλάματα και τα ματάκια της έτρεχαν ποτάμι.

Τότε ή κυρά-Νανού έγινε θηρία, έρμησε στο μαγαζί, άρπαξε το Ναθαναήλ από το χέρι και τον ρώτησε άγρια:

— Δέ μου λές, του λόγου σου! Τι έχει το παιδί και κλαίει;

Ο Ναθαναήλ σείσθηκε σαν το καλάμι και μουρμούρισε κάτι άσυνάρτητα λόγια. Η κυρά-Νανού τώρα είχε βάλει τις φωνές:

— Τι τούκανες το παιδιού, βρέ Ίουδα Ίσκαριώτη; Καλά μου τόπαν, ότι από τότε που μπήκες δω μέσα, άλλαξε το μαγαζί. Άλλά να βασανίζεις έν' άθώο άγγελουδί, αυτό είναι να σε κάψει ο Θεός! Έτσι μοδρχειται να σου στρίψω το λαϊμό, δήμμε, άγιουδότη!

Η κυρά-Νανού δέ χωράτευε. Το πρόσωπό της είχε άγριώσει σε τέτοιο σημείο, ώστε πάγωσε ή καρδιά του Ναθαναήλ. Μάζεψε τη δύναμή του και ξεφύγε από τα χέρια της τρομερής αυτής γυναίκας, άφροδ έσχεοσε και το μαγκί του. Άρπαξε ύστερα το κασκέτο του κι' έρμησε στο δρόμο σαν παλαβός από την τρομάρα του.

Η κυρά-Νανού έμαθε σύντομα όλα όσα είχαν συμβεί, και μάλλωσε το Σολομών γιατί δεν έτρεξε να την είδοποιήσει. Άλλά πρώτα πρώτα έπρεπε να παρηγορηθί ή μικρή Λεβάντα.

Εύτυχώς τα δάκρυα δεν άρρησαν να πάψουν και νάρθει το χαμόγελο, ίλιως από τη στιγμή που συμφώνησαν, ότι κάθε άπόγεμα ή κυρά-Νανού θάπερνε μαζί της τη μικρή Λεβάντα και θα την έφερε πίσω μόνο την ώρα, που ο έχθρος θα ήταν φευγάτος.

— Άν θέλεις μάλιστα, κύριε Σολομών, την πέρνω έγώ για πάντα μαζί μου.

Ο Σολομών χλώμιασε.

— Θεέ μου! είπε. Άν θέλει ή μικρή Λεβάντα...

Άλλά είχε τόσο πόνο ή φωνή του και το πρόσωπό του, ώστε ή Μαίρη Μόλλη έπρεσε στην άγκαλιά του κι' όρ κιάθηκε ότι ποτέ δε θα τον άφινε.

— Το χρυσό μου! στέναξε ή κυρά Νανού. Άς είναι, κύριε Σολομών, δε ζηλεύω για την προτίμηση. Έχει καρδιά ή μικρή και τη δείχνει. Κι' αλοίμονο σε κείνους που θέλουν το κακό της. Έγώ είμαι δω και θάχουν να κάμουν με μένα!

Και για να μη χάσει ούτε μέρα, ο Σολομών φίλησε πολλές φορές τη μικρή Λεβάντα και την έδωσε στην κυρά Νανού, γιατί πρόβλεπε ότι όταν θα γόριζε ο Ναθαναήλ, θα χαλούσε τον κόσμο.

Τι χαρά ένοιωσε μόλις βρέθηκε πάλι στο δρόμο! Έβρεχε, αλλά τί την ένοιαζε; Άρκει που βρισκόταν έξω στον άέρα του Θεού! Δεν έλειπε παρά μόνον ο Δίκ κι' ή σφυρίχτρα του.

Σε λίγο έφτασαν στη μικρή ξύλινη μπαράκα και, καθώς άρχιζε να τοιρίζει το λάδι στο τηγάνι, ή μικρή Λεβάντα πήρε να καθαρώνει τις πατάτες, για να βοηθήσει τη φίλη της.

Άλλά ή φωνή της κυρά-Νανού τη σταμάτησε απ' τη δουλειά της.

— Ω, να πάρει ή εύχη! φώναξε. Κλείσε γρήγορα το σακκι με τα μήλα, γιατί έρχεται πάλι αυτό το βρομόπαιδο κατά δω... Τώρα στάσου να σου δείξω έγώ, παλιοχαμίνι!

Άλλά τότε έγινε κάτι, που ή κυρά-Νανού δεν το περίμενε ποτέ της. Η μικρή Λεβάντα άφισ' ένα χαρούμενο ξεφωνητό, πετάχτηκε άπάνω κι' έτρεξε κοντά στο παιδί.

— Το χρυσό μου, σκέφθηκε ή κυρά-Νανού, πεί να τον διώξει! Όταν όμως είδε τα δυο παιδιά ν' άγκαλιάζονται και να φιλιούνται, τότε κατάλαβε τί έτρεχε.

Η μικρή Λεβάντα ήταν φιλενάδα... με πούν; Με το χειρότερο, το πιο κακό παιδί του κόσμου! Μ' αυτό το τέρας, που σφύριζε σά δαίμονας από το πρωί ως το βράδυ! Μ' αυτόν τον κατεργάρη, που κατάφερνε και της έπερνε με τρόπο ένα σωρό μήλα!

Τα μάτια της κυρά-Νανού είχαν ίδει πράγματα και θάματα. Άλλά μ' αυτό που έβλεπε τώρα, με την άλήθεια, πήγαινε να χάσει το λογικό της.

Κι' όμως δε χωρούσε καμμιά άμφιβολία για όσα έβλεπε. Η μικρή Λεβάντα πήρε από το χέρι το Δίκ και τον έφερε τρέχοντας στην κυρά-Νανού.

— Κυρά-Νανού! φώναξε, έχω μια χαρά, μια μεγάλη χαρά! Βρήκα το Δίκ! Τον βλέπεις; Τον άγαπάς και σύ, κυρά-Νανού!

Η μαγειρίσα άγρίεψε και, σαν από

ένστικτο, πήγε ν' άρπάξει ένα μήλο και να το πετάξει στο κεφάλι του παιδιού, όπως το άξιζε.

Άλλά ή μικρή Λεβάντα έλαμπε από τη χαρά της, και το μορτάκι που κρατούσε δειλά το κασκέτο του στα χέρια, της έπτε:

— Καλημέρα, κυρά-Νανού!

Τώρα πια ήταν που άναψε και κόρωσε ή κυρά-Νανού. Άρπαξ' ένα μήλο για να τον χτυπήσει. Άλλά χωρίς να το θέλει, χωρίς να το καταλάβει κι' ή έδια, άντι να στο το πετάξει στο κεφάλι, του τόδωσε το χέρι και του έπτε:

— Πάρ' το, μικρέ, και σφρε στο καλό. Και να γίνεις φρόνιμος στο έξης.

Τόσο καλή ήταν, βλέπετε, ή κυρά Νανού, ώστε ή καρδιά της μιλούσε, πριν

«Τι τούκανες το παιδιού, βρέ Ίουδα Ίσκαριώτη;» (Σελ. 198, στ. γ')

από το λογικό της. Αυό χεράκια τυλιχτηκαν τότε στο λαϊμό της και δυό φιλιές έσκασαν στα μάγουλά της.

— Ω, σ' εύχαριστώ, κυρά-Νανού! τον άγαπάς και σύ το Δίκ; Νάξερεις τί καλός που είναι!

Άλήθεια, ή κυρά-Νανού πρώτη φορά αντίκρυσε το χαμίνι από κοντά, κι' έβεπε ότι το άδύνατο και χλωμό πρόσωπό του δεν ήταν καθόλου αντιπαθητικό. Τουδωσε κι' ένα κομμάτι ψωμί κι' ένα λουκάνικο, κι' ή καρδιά της πόνεσε καθώς τόδλεπε να τρώει, στραβό από την πείνα του.

Έτσι λοιπόν τελείωσε ο μεγάλος πόλεμος ανάμεσα στο Δίκ και στην κυρά Νανού, που είχε κρατήσει ένα δλόκληρο χρόνο.

— Λοιπόν, χόρτασες; τον ρώτησε όταν τελείωσε το φαγητό του.

Ο Δίκ την κοίταξε μ' εύγνωμοσύνη.

Άλλά ή άγγλική του άξιοπρέπεια δεν το έννοούσε έτσι.

— Εύχαριστώ πολύ, κυρία, είπε, για την καλοσύνη σας. Άλλά δεν έχω φερθεί καθώς πρέπει μαζί σας και γι' αυτό δε μπορώ να δεχθώ αυτό το δωρο. Έπιτρέψτε μου λοιπόν να σας δώσω ένα σελλίνι. Αυτό μόνο έχω.

Η μαγειρίσα άρνήθηκε, το μορτάκι επέμενε. Και μόνο αφού ή κυρά-Νανού έκαμε πως θύρωσε και τον φοβέρισε να του δώσει καμμιά με την κουτάλα από κεφάλι, δέχτηκε να πάρει πίσω τα λεφτά του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'

Ένα λαράκι από Λεβάντα.

Λίγες μέρες άργότερα, εκεί που τηγάτις πατάτες της, βλέπει ή κυρά-Νανού το Δίκ να τρέχει προς το μαγαζί.

Η πρώτη κίνησή της ήταν να σκεπάσει άμέσως το καλάδι με τα μήλα, αλλά ύστερα θυμήθηκε ξεφωικά ότι δεν είχε πια κανένα φόβο από το χαμίνι.

— Έδώ είναι ή μικρή Λεβάντα; ρώτησε το παιδί λαχανιασμένο.

— Δέ ήρθε ακόμα, παιδί μου.

Άλλά όπου νάναι, έφτασε. Τη θέλεις τίποτα;

— Ναί, έχω μια παραγγελία. Φαίνεται πως είναι κάτι σπουδαίο. Θα πάω τρεχάλα στού Σολομών. Φοβάμαι όμως μην είναι εκείνος ο άλλος Άβραμίκος και με άρπάξει. Άς είναι, θα τα βγάλω πέρα.

Και πριν προφτάσει να του πει τίποτα ή κυρά-Νανού, έφυγε τρέχοντας κατά το μαγαζί του Έβραίου.

Ο Ναθαναήλ ήταν στα κέφια του εκείνη τη στιγμή. Η καρδιά του γέμιζε από χαρά, γιατί πριν από ένα λεπτό είχε δείξει όλη τη σκληρότητα και την πονηριά του

για να γδύσει ένα φτωχό πελάτη του. Άγρίεψε βέβαια μόλις αντίκρυσε το παιδί, που τούχε πάρει το σελλίνι, και το ρώτησε ξερά τί γύρευε.

Ο Δίκ άπάντησε ότι ήταν μεγάλη ανάγκη να μιλήσει στη Λεβάντα κι' ο Ναθαναήλ δεν έφερε καμμιάν αντίρρηση. Ο μικρός βρήκε τη φίλη του να χύνει άφθονα δάκρυα πάνω στα μαξιλάρια της.

— Άχ, Δίκ! φώναξε μόλις τον είδε. Δεν ξέρεις τί κακός που είναι αυτός ο άνθρωπος! Είχε έρθει τώρα δά ή γυναίκα εκείνη, που είχε άφίσει στον παπού-Σολομών τη χρυσή κουδουνίστρα του μωρού της. Το μωρό είναι άρρωστο και γυρubeει την κουδουνίστρα του. Άν άχουρες, Δίκ, τί της έπτε! Της έπτε ότι έπρεπε να φέρι τα λεφτά όλα και ένα σωρό τόκους ως την πεντάρα, άλλωθως δεν της έδινε την κουδουνίστρα.

(Ακολουθεί)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

(Εθνικόν Ἀριστέιον Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν)

ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΤΡΕΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

με στίχους τῆς δ. ΛΙΛΑΣ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Μὰ ὑποθέτω, μοῦ ἀποκρίθηκε. Βέβαια, μετὰ τὸ τραῖνο ποῦ φεύγει τὸ μεσημέρι. Θὰ πάει πρῶτα στὸ Αἶγιο. Κι' ἀπὸ καὶ, μετὰ τὸ ταχυδρομικὸ λεωφορεῖο, στὸ χωριὸ σας.

Φαντάστηκα πάλι τὴ χαρὰ τῶν δικῶν μου, ὅταν θὰ τὸ λάβαιναν, κι' ὑποσχέθηκα στὸν ἑαυτὸ μου νὰ τοὺς γράψω πάντα, ὅσο κουρασμένος καὶ νυσταγμένος κι' ἂν ἦμουν.

Τὴ εὐκολία, ἀλήθεια, καὶ τὴ εὐεργεσία αὐτὸ τὸ Ταχυδρομεῖο! Ἄλλη φορά, στὰ παλιὰ τὰ χρόνια, γιὰ νὰ σταίλης ἕνα γράμμα ἢ ἕνα πᾶμμα στὴν πατρίδα σου, ἔπρεπε νάσαι τυχερὸς καὶ νὰ βρῆς ταξιδιώτη ποῦ θὰ σοῦκανε τὴ χάρη νὰ τὸ πάρῃ. Σήμερα τοῦ κολλᾶς ἕνα γραμματόσημο, τὸ ρίχνεις σ' ἕνα κουτί, κι' ἡ δουλειά σου εἶναι ἀφεσβῶσε.

Μὰ τὸν παλιὸ καιρὸ δὲν ὑπῆρχε βέβαια κι' αὐτὴ ἡ μεγάλη εὐκολία κι' ἡ γρηγοράδα τῆς συγκοινωνίας. Οὔτε βαπόρια τότε, οὔτε σιδηρόδρομοι, οὔτε ἡλεκτροκίνητα, οὔτε αυτοκίνητα, οὔτε ἀεροπλάνα... Ὡστόσο, ἄς εἶν' εὐλογημένος ὁ εὐεργέτης τοῦ κόσμου, ὁ ἐφευρέτης τοῦ Γραμματόσημου!

8. Μεγάλη Παρασκευή.

Ἡ πρωινὴ ὄψη τῆς μεγάλης πόλης ποῦ πρωτόβλεπα, μοῦ ἦταν πολὺ εὐχάριστη, καὶ θάθελα νὰ τριγυρίσω ἀκόμα, καθεύοντας ἐδῶ κι' ἐκεῖ καὶ ρωτώντας γιὰ τὸ κάθε τι τὸ Φάνη. Μ' ἀφοῦ ὁ Πανάγαρῆς μᾶς εἶπε πῶς εἶχαμε δουλειά, μετὰ ἕνα τέταρτο εἶμαστέ πίσω στὴν ἀποθήκη.

Ὡ, δουλειὰ καὶ δουλειά!.. Γρήγορα, βιαστικά, ἡ ἀποθήκη μας ἔπρεπε νὰ μεταμορφωθῇ σὲ θέατρο γιὰ τὸ Πάσχα. Τὴ Μεγάλη Παρασκευὴ δὲν ἐργαζόταν κανένας. Γιὰ τὴν ἐτοιμασία λοιπόν, μόλις εἶχαμε στὴ διάθεσή μας δυὸ μέρες: τὴν Πέμπτη καὶ τὸ Σάββατο. Θὰ προφταίναμε;

Ὁ Πανάγαρῆς εἶχε φωνάζει κιόλα ἕνα μαγαζάκι—ὅπως στὸ χωριὸ μας, θυμάστε, τὸν ψυχοπατέρα μου,—ποῦ εἶχε ἀρχίσει κιόλα νὰ φτιάχνῃ τὴν ἀπαραίτητη ἐξέδρα. Ἐμεῖς τὸν βοηθήσαμε σ' ὅ,τι μπορούσαμε καὶ σ' ὅ,τι χρειαζόταν.

Ὅπως πάντα, ὁ θιασάρχης διεύθυνε τὴν ἐργασία, κάνοντας κι' αὐτὸς τὴν περισσότερη. Ἐταί ἔλη σχεδὸν τὴν ἡμέρα τὴν περᾶσα μετὰ τὴν ἀποθήκη. Μόλις λείψαμε καμμιὰν ὥρα, γιὰ νὰ φάμε στοῦ κύρ-Ἡλία καὶ νὰ ξεκουραστοῦμε. Κι' ὅς τὸ βράδυ, ἡ σάλα τοῦ θεάτρου μας ἦταν

σχεδὸν ἐτοιμὴ, μετὰ τὴν ἐξέδρα τῆς, μετὰ τοὺς πάγκους τῆς, μετὰ τὰ κάγκελά τῆς. Δὲν ἔλειπε παρὰ ἡ διακόσμηση.

Ὁ πατρὶνὸς ὄμιλος μαρνακός, νέος ἀνθρώπος, δὲν εἶχε παιδιὰ γιὰ νὰ μπαίνουν στὸ θέατρο χάρισμα. Κι' ὁ καλῆς ὁ Πανάγαρῆς ἀναγκάστηκε νὰ τοῦ δώσῃ ἕνα σωρὸ λεφτὰ γιὰ τὴν ἐργασία του. Πολὺ περισσότερα ἐξέδρα, γιὰ ν' ἀγοράσῃ ξυλεία καὶ νὰ νοικιάσῃ πάγκους καὶ σκαμνιά. Δὲν τὸν ἐνοιαίζε ὅμως. Τὴν ξυλεία, φεύγοντας, θὰ τὴν ξαναπυλοῦσε, ὅπως τόκαμε καὶ στὸ χωριὸ μας. Κι' εἶχε μεγάλες ἐλπίδες πῶς στὴν Πάτρα οἱ δουλειές μας θὰ πηγαίναν τόσο καλά, ὥστε νὰ βγοῦν ἔλ' αὐτὰ τὰ ἐξόδα καὶ νὰ μείνῃ καὶ καλὸ διάφορο στὸ θιασάρχῃ. Ἡμέρες ποῦ ἦταν τελοσπάντων, μόνο ζημιὰ δὲ φοβόταν στὴ μεγάλη πόλῃ, ἕνα λαϊκὸ θεατρὰκι σὺν τὸ δικὸ μας.

Ἐγὼ μόνον φοβόμουν... γιὰ μένα. Θὰ τὰ κατάφερα γιὰ πρώτη φορά; Θὰ μπορούσα νὰ τραγουδήσω καλά μπροστὰ στὸν κόσμον ποῦ θὰ νύμφε τὴ σάλα; Καὶ τὸ κακὸ ἦταν, ποῦ μετὰ τὴ σκοτούρες τῆς ἐτοιμασίας, τὴν Πέμπτη, δὲν μπόρεσα καθόλου νὰ ξαναπεράσω τὰ τραγούδια μου. Τὴ Μεγάλη Παρασκευὴ ὅχι βέβαια. Θὰ μπορούσα τουλάχιστον τὸ Σάββατο;

Μὴ φοβάσαι! μοῦ ἔλεγε ὁ Πανάγαρῆς. Πρῶτο ποῦ τὰ ζέρεις καλά. Ἐπειτα, τὸ Σάββατο θὰ κάνουμε γενικὴ δοκιμὴ. Δὲν ξέρω ἐγὼ;

Ἀλήθεια, ἐκεῖνος ἤξερε. Κι' ὄμως ἐγὼ δὲν μπορούσα νὰ ἠσυγᾶσω. Κι' ὅταν συλλογιζόμουν αὐτὴ τὴν ἐναρξή, αὐτὴ τὴν πρώτη μου ἐμφάνιση στὸ καιρὸ,—τὸ ντεμποῦτο μὲν, καθὼς τὸ ἔλεγε τὴ θεατρικὴ γλῶσσα ὁ Πανάγαρῆς,—μ' ἔπιανε ἡ ἴδια ἐκείνη ἀνησυχία, ἡ ἴδια ἐκείνη ἀγωνία ποῦ αἰστανόμουν, ὅσο καλά κι' ἂν ἤξερα τὰ μαθήματά μου, ὅταν πλησίαζε ἡ ἡμέρα τῶν ἐξετάσεων...

Τὸ βράδυ πήγαμε ὅλοι στὴν ἐκκλησιά, τὴν Παντάνασσα, νὰ κούσουμε τὰ Δώδεκα Ἑορτήγια. Ἦρθε μᾶζι μας κι' ὁ κύρ-Ἡλίας μετὰ τὴ γυναίκα του καὶ τὴν Ἀγλατσα.

Μεγάλῃ ἡ ἐκκλησιά, πολλὰ τὰ φωτὰ, πλοῦσια τὰ στολίδια κι' ὁ κόσμος πυκνός. Μὰ καὶ στὸ χωριὸ μας ἔχουμε μιὰ μεγάλη κι' ὀμορφῆ ἐκκλησιά, καταστόλιστη, ποῦ πολλὲς φορές τὴν εἶδα εἶσι γεμάτη. Γι' αὐτὸ ἡ Παντάνασσα, κείνο τὸ βράδυ, δὲν μούκανε δᾶ καὶ τόση ἐντύπωση. Μοῦ φαινόταν ἀπάγω-

—κάτω πῶς βρίσκομαι στὴ δική μας τὴ Βαγγελίστρα, στὴν πανηγύρη τοῦ Μάρτη, ὅταν μαζεύεται κει ὅλο τὸ χωριὸ, κάνοντας «μονοκλησιά».

Ἡ διαφορὰ ἦταν πῶς ἡ Πάτρα εἶχε ἄλλες δέκα τοὺλάχιστον ἐκκλησιές, ποῦ τὴν ἴδια ὥρα ἦταν τὸ ἴδιο κοσμοπλημμυρισμένες. Ἐταί μοῦπε ὁ Φάνης μιὰ στιγμὴ ποῦ φώναζε «παιῶ, τί κόσμος!»

Φυσικά, τὸ χωριὸ μας δὲν εἶναι παρὰ μιὰ κομμάτι, ἐνῶ ἡ Πάτρα εἶναι μιὰ μεγάλη πόλῃ μετὰ σαράντα χιλιάδες κατοίκους,—σήμερα μάλιστα ἔχει πολὺ περισσότερους,—δεύτερη ἢ τρίτη, κείνον τὸν καιρὸ στὴν Ἑλλάδα, ὕστερ' ἀπὸ τὴν Ἀθήνα καὶ τὸν Πειραιά.

Κατακουρασμένοι ἀπ' τὴ ζόρικη δουλειὰ τῆς ἡμέρας, δὲν μπορούσαμε νὰ σταθοῦμε σ' ὅλη τὴν ἀκολουθία. Κι' ἀφοῦ ἔβγαλαν πιά τὸν Σταυρὸ, προχωρήσαμε σιχίζοντας μετὰ κόπο τὸ πλῆθος, ἀσπασθήκαμε εὐλαβικὰ τὰ ματωμένα πόδια τοῦ Σταυρωμένου καὶ σιγά-σιγά γυρίσαμε σπίτι.

Τὴ γρήγορα ποῦ συνηθίζει τὸ παιδί στὸ καινούργιο καὶ τὸ ἀλλοιώτικο! Ἡ κάμαρά μας στοῦ κύρ-Ἡλία, τὴ δεύτερη αὐτὴ νύχτα, μοῦ φάνηκε τόσο γνῶμη, σὰ νὰ καθόμουν ἐκεῖ-μέσα ἕνα χρόνον. Πλάγιασα ἀμέσως. Καὶ μετὰ τὴ νύστα ποῦ εἶχα, ἀποκοιμήθηκα σὲ λίγες στιγμές. Ποῦ ἡ χτεσινὴ ἀγρύπνια καὶ συλλογὴ!

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Πανάγαρῆς μᾶς εἶπε:—Ἄγία καὶ Μεγάλη Παρασκευὴ σήμερα, παιδιὰ μου. Ἐργασία δὲν ἔχει. Θὰ ξεκουρασθῆτε. Κι' ὁ Δῆμις θὰ ἰδῇ λίγο τὴν Πάτρα ποῦ δὲν τὴν ξέρει. Ἄλλα πρῶτα στὴν Ἐκκλησιά. Σήμερα πηγαίνουν ὅλοι οἱ Χριστιανοί. Κι' ἐκείνοι ἀκόμα ποῦ δὲν παραουχιάζουν τὸν ἄλλο χρόνον.

Κι' ἀπὸ τὸ σπῆτι, πήγαμε πάλι ἴσια στὴν ἐκκλησιά καὶ μέναμε ὡς τὸ τέλος ποῦ ἔβαλαν τὸ Χριστὸ στὸν ἀνθοστόλιστο Ἐπιτάφιο κι' ἀρχισαν οἱ καμπάνες νὰ χτυποῦν πένθημα. Τότε γυρίσαμε κι' ἄλλες ἐκκλησιές, σεργιανίσαμε κάμποσο στὴν πόλῃ, φάγαμε τὸ μεσημέρι στοῦ κύρ-Ἡλία καὶ ξαναβγήκαμε γιὰ περίπατο, ὁ Φάνης, ἡ Νίνα κι' ἐγὼ.

Ἦταν μιὰ μέρα γλυκειά. Ὁ οὐρανὸς ἀσυννεφιαστός, ὁ ἥλιος λαμπρός, ἡ θάλασσα γυαλί. Κι' ὅσο ἐβλεπα τὴν Πάτρα, τόσο μοῦ ἄρεσε. Εἶναι, ἀλήθεια, μιὰ ὀμορφῆ πόλῃ, μετὰ ἴσιους δρόμους, ποῦ σχηματίζουν κανονικὰ τετράγωνα, μετὰ κομψὰ σπῆτια, μετὰ μεγάλες πλατείες. Καὶ τώρα ἀκόμα, ὕστερ' ἀπὸ τοσούτους τόπους ποῦ ἔχω ἰδεῖ, ὅταν κάπου-κάπου περῶ ἀπὸ τὴν Πάτρα, εὐχαριστιέμαι. Ἄλλὰ τότε ποῦ ἦμουν ἕνα ξέβγαλτο παιδί, μετὰ μάγεψε ἀληθινὰ τὸ ἀσυνήθιστο γιὰ μένα μεγαλεῖο τῆς.

Πήγαμε παντοῦ ἐκεῖνο τ' ἀπόγευμα. Τριγυρίσαμε τὴν προκουμαία, περιπατή-

σαμε στὴν παραλιακὴ πλατεία τοῦ Γεωργίου. Πήγαμε σὰ Ψηλὰ Ἀλώνια, ἀλλῆ πλατεία ἀκόμα μεγαλύτερη, χωθῆκαμε στὶς γειτονιές, ἀνεθήκαμε ἀπ' τὰ σκαλᾶκια στὴν ἀπάνω χώρα, τὴν Παλιὰ Πάτρα, ποῦ φτάνει ὡς τὸ Κάστρο...

Ὁ Φάνης μοῦ τὰ ἐξηγοῦσε ὅλα; Ἐδῶ εἶναι τὸ Νομαρχεῖο,—ξέρεις, ἡ Πάτρα ἔχει καὶ Νομάρχῃ εἶναι πρωτεύουσα τοῦ Νομοῦ—ἔδῶ εἶναι τὸ Δικαστήριον... ἔδῶ εἶναι τὸ Πρῶτο Γυμνάσιον,—ξέρεις, ἡ Πάτρα ἔχει κι' ἄλλα Γυμνάσια—αὐτὸ εἶναι τὸ Λεσχίδιον... αὐτὸ εἶναι τὸ θέατρο... (φαντάσου νὰ τόκαμε μεῖς!...) Καὶ μιὰ στιγμὴ, ποῦ κοιτάσαμε ἀπὸ τὴ μεγάλη ἐξέδρα τῆς προκουμαίας τὸ λιμάνι μετὰ τὰ πλοῖα, μικρὰ καὶ μεγάλα, ποῦ στέκονταν ἴσους καὶ ἔβλεπον μεσίστιες τίς σημαίες γιὰ τὸ πένθος τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, μοῦ εἶπε:

—Καὶ ποῦ γάσουν ἐδῶ καλοκαίρι, νὰ ἰδῆς τί γίνεται μετὰ τὸ φορτωμα τῆς σταφίδας! Βαπόρια, μαοῖνες, γεμάτο τὸ λιμάνι κάσες καὶ βαρέλια μετὰ σταφίδα, γεμάτη ἡ προκουμαία καὶ κόσμος, φασαρία, κακὸ. Ἐγὼ ἔτυχα πέρυσι τὸν Αἰγιοστο. Καὶ στὸ Αἶγιο τὸ ἴδιο. Αὐτὰ τὰ μέρη βγάζουν τὴν περισσότερη καὶ τὴν καλύτερη σταφίδα. Δὲν εἶδες ἀμπέλια ποῦ περᾶσαμε ὡς νὰ φτάσουμε ἐδῶ;

Μὰ κατὶ ἤξερα κι' ἐγὼ ἀπὸ σταφίδα. Γιατὶ καὶ τὸ χωριὸ μου βγαίνει κάμποση, καὶ τὸν Αἰγιοστο τὴ στέλνει στὸ Αἶγιο, κι' ἀπὸ καὶ φορτώνεται σὰ βαπόρια καὶ σὰ καράβια γιὰ τὴν Ἀγγλία ἢ τὴν Ἀμερική.

Ἦξερα ἀκόμη πῶς ἡ σταφίδα, γιὰ τὰ μέρη αὐτὰ ποῦ εὐδοκίμει ἡ φυτεία τῆς, εἶναι πλοῦτος μεγάλος. Βγάζουν καρπὸ καὶ μπαζοῦν χρυσάφι.

Ἐταί σεργιανίσαμε ὡς τὸ βράδυ, ὁ Φάνης, ἡ Νίνα κι' ἐγὼ. Κι' ὅταν γυρίσαμε στοῦ κύρ-Ἡλία, ὁ Πανάγαρῆς ποῦ μᾶς περίμενε, μᾶς μούρασε κίτρινα κερράκια γιὰ νὰ πᾶμε στὸν Ἐπιτάφιο. Ἦρθε ὄμιλος καὶ κείνος μᾶζι μας, γιὰτὶ ὅση ἐμπιστοσύνη κι' ἂν εἶχε στὸ φρόνημα Φάνη, φοβόταν νὰ μᾶς ἀφήσῃ, τρία παιδιὰ μόνον, νύχτα, μετὰ τὸ κακὸ ποῦ γινόταν τότε στὴν Πάτρα, μετὰ τίς λιτανεῖες τῶν Ἐπιταφίων.

Ἀκόμα θυμοῦμαι τὸ κακὸ αὐτὸ, τὰ ἀκατάπαντα μπάμ-μποῦμ, τὸν ἀγριο χαλκούνο πὸ λεμο ὅπως τὸν ἔλεγον, τὴν ἀναστάτωση, τὸ στρίμωγμα, τὰ τρεχάματα τοῦ φοβισμένου κόσμου... Δὲν ἔβριχαν μόνον χαλκούνια, ἀλλὰ σὲ μέρη μέρη καὶ πιστόλια; κι' ὁ κόσμος ἐφευγε κι' ἡ λιτανεῖα σκορπιζόταν.

Τὸ θέαμα μετὰ φόβους, ἀλλὰ, νὰ πῶ

τὴν ἀλήθεια, καὶ μετὰ διασκέδασε. Παιδί τότε, δὲν λογάριζα πολὺ τὸν κίνδυνον, οὔτε ἤξερα πῶς αὐτὰ εἶναι ἔθιμα ἀγρία, ἀταίριαστα ὡς ὁδὸ τοῦ μὲν χάρις χριστιανικῆ καὶ μάλιστα τὴν πένθημα νύχτα τῶν Ἐπιταφίων. Πυροτεχνήματα καὶ πιστολιές στὴν κηδεῖα τοῦ Χριστοῦ! Πάει!

Ἄς εἶναι. Μετὰ τὸν καιρὸ, μετὰ τὸν πολιτισμὸ, τ' ἀγρία αὐτὰ καὶ τὰ βάρβαρα πέρασαν. Ὁ χαλκούνοπόλεμος ποῦ μετὰ φόβους καὶ μετὰ διασκέδασε τὴν ἀξέχαστη ἐκείνη παιδικὴ μου νύχτα, δὲν γίνεται π' ἄραυτε στὴν Πάτρα, οὔτε ἴσως πουθενά.

9. Τὸ πρῶτο τραγούδι

Τὴν ἄλλη μέρα — Μῆνα Σάββατο, — στολίσουμε τὸ καινούργιο μας θέατρο.

«Ἡ δοκιμὴ βάσταξε μιὰ δλάκερη ὥρα...» (Σελ. 199, στ. γ')

Στρώσαμε τὸ χαλί στὴν ἐξέδρα, κρεμάσαμε τὸν κόκκινον μπερντέ στὴν πόρτα, ἀραδιάσαμε σὲ τάξη τὰ σκαμνιά καὶ τοὺς πάγκους, βάλουμε δῶ καὶ κει μερικὲς γυρολάντες ἀπὸ μύρτα, στήσαμε τὸ Πανόγραμμα, σκουπίσαμε, ξεσκονίσαμε, καθαρίσαμε, ὅπως σ' ἕνα σπίτι ποῦ ἔχει γιορτὴ κι' ἐτοιμάζεται νὰ δεχτῇ κόσμον.

Ὅλ' αὐτὰ μοῦ φαινόταν σὰ νὰ γίνονταν γιὰ μένα, μόνον γιὰ μένα. Ἡ σάλα ἐκείνη μοῦ θύμιζε τὸ σχολεῖο μας, ὅταν τὸ στολίζαμε γιὰ τὴ γιορτὴ τῶν ἐξετάσεων. Καὶ βοηθώντας ὀλοένα στὸ συγύρισμα, δὲν ἔπαυα νὰ συλλογιέμαι πῶς αὐριο, γιὰ πρώτη φορά, θάβγαίνα μπροστὰ σὲ κόσμον νὰ πᾶ τὰ τραγούδια ποῦ εἶχα μάθει. Ὁ ἴδιος φόβος μετὰ κρατούσε, ἡ ἴδια ἀγωνία μοῦ ἐσφίγγε τὴν καρδιά. Κάθε λίγο καὶ λιγάκι θύμιζα στὸν Πανάγαρῃ τὴ δοκιμὴ ποῦ μοῦ ὀποσχέ-

θηκε. Ὡς ποῦ τὸν ἔκαμα νὰ χάσῃ τὴν ὑπομονὴ καὶ νὰ μοῦ φωνάξῃ:

—Ἐ, μὰ γιὰ νὰ σοῦ πῶ! Θὰ μ' ἀφήσῃς νὰ κάμω τὴ δουλειά μου; Ἡ νομίμως πῶς μόνο τὴν ἐννοία σου ἔχομε; Δὲν τόλμησα νὰ τοῦ τὸ ξαναπῶ. Καὶ περιμένα πιά νὰ τὸ θυμῆθῃ μόνος σου.

Ὁ Πανάγαρῆς ὄμως δὲν ἦταν ἀπ' ἐκείνους ποῦ ξεχνοῦν ἢ ἀμελοῦν. Καὶ τ' ἀπόγευμα, ἀφοῦ εἶχε τελειώσει πιά ἡ διακόσμηση, μετὰ φώναξε:

—Ἐλα δὲ τώρα, κύριε, ἐσὺ ποῦ νόμισες πῶς θὰ σ' ἀφίναμε νὰ βγῆς αὐριο ἀμελέτης; Μὰ δὲν καταλαβαίνεις λοιπόν πῶς ὅσο συμφέρο ἔχεις ἐσὺ νὰ τὰ πῆς καλά, ἄλλο τόσο ἔχω κι' ἐγὼ; Ἐμπρός! δοκιμὴ!

Ὁ Φάνης πῆρε τὴ φυσαρμόνικὰ του, τὸ μόνο ὄργανον ποῦ θὰ μετὰ συνόδευε, κι' ἐγὼ στάθηκα νὰ πᾶ τὰ τραγούδια μου, κι' ἐκείνα ποῦ θάλεγα μόνος μου, κι' ἐκείνα ποῦ θὰ τὰ λέγαμε ὅλοι μᾶζι.

Θυμοῦμαι τὸ πρῶτο. Μένει καὶ θὰ μείνῃ γιὰ μένα ἀξέχαστο παντοτινὰ. Τὴ νόστιμο, τὴ ἔξυπνο, τὴ χαριτωμένο τραγούδι! Εἶχε γοργὸ τὸ μέτρο, ζωηρὸ τὸ ρυθμὸ, κι' ἔπρεπε νὰ τὸ λέω ὀρθίος, μετὰ ρυθμικὰ κινήματα τοῦ κεφαλοῦ καὶ τοῦ κορμιοῦ σὰ νὰ χορεύω.

Κεῖ ποῦ πᾶς, λέει, στὸ χωριὸ, λέει, Μὴ χτυπάς, λέει, Κάθε πόρτα, λέει, Γιατὶ εἶναι, λέει, Καὶ καλοῖ, λέει, Καίαιαι κακοῖ!

Κι' ὅλ' αὐτὰ τὰ λέει, λέει Ἡγηγη Μαρῖώ!

Τέτοια τραγούδια μᾶς μάθαινε πάντα ὁ Πανάγαρῆς. Ἦθελε νὰ νᾶ ὀμορφα, σεμνὰ, ταίριαστα στὸ στόμα παιδιῶν. Τὰ δάλεγε ἀπὸ ἕνα χοντρὸ βιβλίον ποῦ εἶχε στὴν κασσέλα του, ἦταν μιὰ παλιὰ «Ἀνθολογία»,—καὶ, ὅταν δὲν ἦταν τονισμένα, τοὺς ἔβαζε ὁ ἴδιος τὴ μουσικὴ ποῦ τοὺς ταίριαζε.

Μιὰ δλάκερη ὥρα βάσταξε ἡ «γενικὴ» δοκιμὴ. Κι' εἶδα τότε αὐτὸ τὸ περίεργον: ἐγὼ ποῦ τὴ γύρευα τόσο, τὴ βαρέθηκα τὸ τέλος, κουράστηκα κι' ἐνόμιζα πιά πῶς ἤξερα τὰ τραγούδια μου «τέλεια». Ὁ Πανάγαρῆς ὄμως, ἀκούραστος, ἐπιμονος, ὑπομονητικὸς, μ' ἔκανε ὀλοένα νὰ τὰ λέω καὶ νὰ τὰ ξαναλέω, γιὰτὶ κάθε φορά μοῦ ἔβρισκε καινούργια λάθη!

Μὰ καὶ κάθε φορά τᾶλεγα πῶς καλά, καὶ κάθε φορά πλησίαζα πῶς πολὺ στὸ Τέλειον. (Ἀκολουθεῖ)

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΕΣΠΕΡΑ

Απ' του βουνού την κορυφή
δ ήλιος μάς χαϊρέθηκε
κι' απλώθηκε σιγά-σιγά
δλόγλυκεια ή βραδιά
μελωδική άνταπόκριση,
κάθε πουλί τρετίσε
μέσ' στα κλαδιά.

Ολόδοσο τό βραδινό
τάγερι μοσκομύρισε
του κήπου οι φράχτες, οι βραγιές
ξυχνούν εσθιά,
και τρυφερή, ανεξήγητη
μιά νοσταλγία πλημμύρισε
κάθε καρδιά.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΪΟΥΛΗΣ

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΠΡΟΤΕΡΗΜΑΤΑ ΚΙ' ΒΛΑΤΤΩΜΑΤΑ

Αγαπητοί μου,

ΕΝ με τυφλώνει ή αγάπη που
έχω στη Χιονία, τη γατούλα
μου: βλέπω τὰ προτερήματά
της, αλλά βλέπω και τὰ ελατ-
τώματά της. Και στὰ δεύτερα βέβαια
πρέπει να καταταχθώ ή περηφάνεια της
κι' ή «αυταρχικότης». Έχει πάρει, φαί-
νεται, πολύ άπάνω της. Νομίζει πως αυ-
τή είναι κι' άλλος δέν είναι. Και μόνο
από τον τρόπο που κάνει την εμφάνισή
της, αυτό τό καταλαβαίνει κανένας άμέ-
σως: Μπαίνει πάντα όρμητικά, με φού-
ρια, με μπρίο, με καράρι, και μ' ένα
μικρό νιαούρισμα, πολύ έπιταχτικό, σά
νά λέη: «Έδώ ειμ' εγώ! Τό νου σας!
Αφήστε τα τώρα όλα και μην προσέ-
χετε παρά σέ μένα!» Οί άλλες γάτες
μπαίνουν δειλά, διακριτικά. σχεδόν προ-
φυλακτικά. Η δική μου εισορμά σαν
κατακτήτρια, με την ούρά ψηλά, και,
όπως μερικές κυρίες που της μοιάζουν,
άρχίζει άμέσως την... κουβέντα με δ-
λους.

Στέκεται, κάθεται ή ξαπλώνεται ό-
που θέλει. Αδύνατο να μείνη εκεί που
θά τη βάλης, αδύνατο να σταθώ να την
πιάσης, να τη χαϊδέψης, αν δέν θέλη
κι' αυτή. Επίσης, όταν έχει όρεξη για
χάδια, αδύνατο να σ' αφήσει σε ήσυχία.
Τη μαλώνεις: σε κοροϊδεύει. Τη διώ-
χνεις: ξαναγυρίζει. Κι' επειδή ξέρει πως
δέν τολμάς να τη χτυπήσης, - ώ, αυτό
ή κατεργάρα τό ξέρει πολύ καλά, γιατί
ποιάς ποτέ τόλμησε να τη χτυπήσει, -
επιμένει ως να της κάνης τό κέφι της.
Είναι όλο «άξίωση». Πότε θέλει τοδτο,
πότε κείνο. Και τό θέλει με τόση δύνα-
μη, που ή δική σου εκμηδενίζεται.

Μ' όλ' αυτά, έχει κι' ένα μεγάλο προ-
τέρημα: Ποτέ δέν παίρνει τίποτα μονά-
χη της. Πεινάει, τό ψωμί, τὰ φαγιά, εί-
ναι άπάνω στο τραπέζι, στο μπουφέ.
Δέν τ' άγγίζει! Μόνο σε παρακαλεί να
της δώσης. Μπορεί να γίνεται φορτική
από τὰ πολλά παρακάλια. - νιαούρισμα-
τα, γουργουρίσματα, κουτουλήματα, χά-

δια, - άλλ' αν δέν της δώσης, δέν τρώει
ούτε ψίχουλο. Με μεγαλύτερη μέλιστα
ευχαρίστηση τό τρώει από τό χέρι σου,
άπευθείας. Αν της ρίξης κάτι τί, κοι-
τάζει ακόμα τό χέρι σου, μην κρατής
τίποτ' άλλο, για να τό προτιμήσει. Αδ-
τό τό κάνει ακόμα και με τὰ μπισκοτά-
κια που είναι ή τρέλλα της. Ξέρει μά-
λιστα πως στην κάμαρα, στο βάθος της
ντουλάπας, υπάρχει ένα τενεκεδάκι κου-
τι γεμάτο μπισκοτάκια... γι' αυτήν.
Κάθε τόσο, και προπάντων τη νύχτα,
πριν πέσει να κοιμηθώ, τὰ θυμάται. Πλη-
σιάζει τότε τη ντουλάπα, πηδά σ' ένα
σκασανάκι, ψηλώνει ως τό μάτσο των
κλειδιών που κρέμεται από την κλειδα-
ριά, και τό χτυπά με τό χεράκι της. Εί-
ναι τό σύνθημα, ή ειδοποίηση πως θέ-
λει μπισκότο. Και δέν ήσυχάζει, αν δέν
ανοίξη ή ντουλάπα και δέν βγώ τό τε-
νεκεδάκι κουτι...

Άλλο προτέρημα, - προτέρημα αυτό
και της καρδιάς μαζί και του νου. Έχει
ακριβέστατη συναίσθηση του χρόνου που
περνά. Κι' αυτό τό συμπεραίνω από
την άκόλουθη παρατήρηση: Κάθε φο-
ρά που με ξαναβλέπει ύστερ' από ένα
χρονικό διάστημα κάπως μεγάλο, μου
κάνει χαρές και χάδια. Λοιπόν, τὰ χά-
δια της είναι άνάλογα προς τό χρόνο
δηλαδή τόσο περισσότερα χάδια μου κά-
νει όσο περισσότερη ώρα έχει να με ίδω.
Αυτό θά μπορούσε να παρασταθώ και
μαθηματικά: 1 ώρα, Α χάδια· 2 ώ-
ρες, 2Α χάδια· 3 ώρες 3Α χάδια. Και
καθεψής. Γι' αυτό, τὰ περισσότερα μου
τά κάνει τό πρωί, όταν τύχη να «δια-
νυκτερεύσω» έξω από την κάμαρά μου.
Μόλις ανοίξει κάποιος την πόρτα, τρυ-
πώνει μέσα, πηδ' στο κρεβάτι μου μ'
ένα νιαούρισμα που είναι καθαυτό ένα
«καλημέρα», και δέν μάφινει πιά σε ή-
συχία! Για να σηκωθώ και να ντυθώ,
πρέπει να την ξεκολλήσω με χίλια στα-
νιά από τό σβέρκο μου και να την πε-
πάξω στη διπλανή. Έχει συνήθως με
περιμένει, ως να βγώ, για να καθήσω
να πάρω τό γάλα μου. Τότε κάθεται κι'
έκεινη δίπλα μου σε μιά καρέκλα. Με
τό ένα χεράκι ακουμπισμένο στο τρα-
πέζι, με τό άλλο ψηλά, τὰ κοιτάζει δια
μέ κοιτάζει στα μάτια, και περιμένει
πότε να της βάλω στο στόμα λιγάκι ψωμί.
Νά σάς πω λοιπόν όλη την αλήθεια:
Σε τέτοιες στιγμές, ή Χιονία δέν μου
φαίνεται πιά μιά γατούλα· μου φαίνεται
σαν ένα άνθρωπάκι που δέν του λείπει
παρά ή μηλιά. Δηλαδή αν του λείπη κι'
αυτή· γιατί τί άλλο παρά μιλιά είναι τό
τόσο αλλοιωτικό σε κάθε περίπτωση, τό
τόσο εκφραστικό νιαούριμά της:

Οί γάτες, καθώς ξέρετε, περισσότερο
κοιμούνται την ήμερα παρά τη νύχτα.
Κι' ή δική μου, την ήμερα κοιμάται
συνήθως στον καναπέ του γραφείου μου,
- να, όπως τώρα που σάς γράφω, - κου-

λουριασμένη στην μέση ακριβώς ενός
μεγάλου στρογγυλού μαξιλαριού, που έ-
τελώς αυθαίρετα τό πήρε στην κατο-
χή της. Έδώ ανοίγει μιά παρένθεση:
Με τί ακρίβεια, αλήθεια, οι γάτες βρι-
σκουν πάντα τό κέντρο! Ε! να βρεθώ
τό κέντρο ενός στρογγυλού μαξιλαριού
δέν είναι βέβαια τόσο δύσκολο· άλλα
εγώ βλέπω τη γατούλα μου να τό βρι-
σκει και στο πιο μεγάλο κρεβάτι ή
χαλί. Ξαπλώνεται πάντα και κοιμάται
καταμυσί. Αν μετρήσετε τις άποστά-
σεις κι' από τις τέσσερες μεριές, θά
τις βρήτε ίσες μέχρι χιλιοστού. Δέν εί-
ναι περίεργο: θ. τι θά δυσκολευόταν ένα
άνθρωπος να κάμη χωρίς μέτρο, χωρίς
διαθήκη, τό ζώο τό κάνει μόνο με τό
ένστικτό του. Γιατί τό ένστικτό βέβαια
σπρώχνει τη γάτα να ξαπλώνεται στο
σημείο εκείνο που απέχει τό ίδιο άπ'
όλα τὰ άκρα κι' επομένως είναι πιο
προφυλαγμένο από κάθε άλλο. Έδώ
κλείνω την παρένθεση κι' εξακολουθώ.

Η γατούλα λοιπόν κοιμάται κουλου-
ριασμένη στο μαξιλάρι της. Σιγά-σιγά
την πλησιάζω και σκύβω από πάνω
της... Με είδε; Όχι, έχει τὰ μάτια
της κλειστά. Με άκουσε; Δέν έκαμα
τόν ελάχιστο θόρυβο. Κι' όμως! άμέ-
σως ξυπνά, με κοιτάζει μιά στιγμή, νια-
ουρίζει και ξανακοιμάται, αλλάζοντας
μόνο τη θέση του κεφαλιού. Σε λίγο,
με τον ίδιο τρόπο, την ξαναπλησιάζω.
Τι κάνει τότε, νομίζετε; Στόν ύπνο της
μου κουνά την ούρά της! Σά να μου
λέη: «Σε άκουσα, μιά βاریέμαι, και μί-
νε, να ξανανοιζώ τὰ μάτια. Άσε με να
κοιμηθώ... νοστάζω ακόμα...». Και
σιγά-σιγά ή ούρα ήσυχάζει... Μιά μέ-
ρα, που έτυχε στο γραφείο μου ο κ.
Στασινούπουλος κι' έκαμα τό πείραμα
μπροστά του, έμεινε έκπληκτος και δέν
ήξερε πως να τό εξηγήσει. Μόνο θυμή-
θηκε ένα γερό κλητήρα, σε κάποιο δη-
μόσιο γραφείο, που συχνά στην άκρη
του τόν έπαιρνε ο ύπνος· κι' όταν ένοιω-
θε πως έμπαινε ο προϊστάμενος, έπαιζε
χωρίς νάνοιξη τὰ μάτια του, τὰ δάχτυ-
λα των χεριών του, σά ναθελε να δείξη
πως και στόν ύπνο του είναι άγρυπνος.

Άλλά ο γέρος εκείνος ξυπνούσε χωρίς
άλλο από τὰ βήματα, από τις όμιλίες.
Η γατούλα μου έμως από τί; Εγώ
κρατούσα και την άναπνοή μου όταν
έσκουθα πάνω της. Αυτό θά πη πως κι'
ή γάτα έχει μυρωδιά, - κι' ως λένε με-
ρικοί πως δέν έχει, - και πως μυρίζει
και στόν πιο βαθύ της ύπνο σαν τό σκύλο.

Έτσι ή άλλουώς, αυτό δέν είναι τό
έκπληκτικό. Για μένα, τό έκπληκτικό
είναι κάτι άλλο. Η γατούλα, έστω, με
μυρίστηκε, με κατάλαβε. Ξέρει όμως
ή παρουσία μου δέν αποτελεί κανένα κίν-
δυνο γι' αυτήν. Ούτε μη την πνίξω φο-
βάται στόν ύπνο της, ούτε καν μη την
πετάξω χάμω. Γιατί λοιπόν ανοίγει τό

μάτια της, με κοιτάζει, νιαουρίζει, και
τη δεύτερη φορά κουνά την ούρα της:
Μου φαίνεται πως δέν χωρεί άμφιβολία:
Τό κάνει από ευγένεια κι' από αγάπη.
Νά την πλησιάζω ενώ κοιμάται, να σκύ-
ψω από πάνω της, είναι εκ μέρους μου
μιά εκδήλωση φιλική. Κι' ή ευγενική
γατούλα που μάγαπ, ούτε στόν ύπνο
της δέν έννοεί να την αφήσει άναστα-
πόστη, και τόν διακόπτει μιά στιγμή
μόνο και μόνο για να μ' ευχαριστήσει.
Απόδειξη, πως όταν καμιά φορά την
πλησιάζω σε στιγμή που έχει χορτα-
σμένο κάπως τόν ύπνο, ώφελείται από
την ευκαιρία για να ζυγνήσει, δέν ξανα-
κλείνει τὰ μάτια της, σηκώνεται, κι' ύ-
στερα από μερικά χαριτωμένα κανιτά
και χαμουρηματάκια, πηδά στόν όμο
μου κι' αρχίζει τὰ χάδια και τὰ φιλά.

Δέν θάχα τελειωμό, αν ήθελα να σάς
πώ δια τὰ προτερήματα της Χιονίας.
Και για να τελειώσω, θά σάς διηγηθώ
τι πάθαμε μαζί της μιά άπ' αυτές τις ή-
μέρες. Νύχτα, έντεκα ή ώρα, είδαμε άπ'
τό παράθυρο κάτω στο δρόμο μιάν ά-
σπρη γατούλα, σά χαμένη. Μας φάνηκε
σαν τη δική μας. Ψάξαμε τότε σ' όλο
τό σπίτι, δέν την βρήκαμε πουθενά. Ωχ,
δυστυχία, πάει ή Χιονία! Θά βγήκε άπ'
την ζώπορτα και δέν θάξερε να γυρίσει.
Ένας γείτονας μας είπε πως είχε τρυ-
πώσει στο άντικρινό γκαπί. Άμέσως βρε-
θήκαμε όλοι στο δρόμο. Και ζετρωτώ-
σαμε άπ' τό γκαπί, με χίλια βέβαια, μιά
άσπρη γατούλα, που... ήταν και δέν ήταν
ή δική μας. Εγώ έλεγα πως δέν είναι.
Οί άλλοι έλεγαν πως είναι, άλλα
πως είχε άγριέψει από την περιπέτεια.
Την κρατήσαμε και προσπαθούσαμε να
τη μερώσουμε, για να ξαναγίνη... Χιο-
νία· όταν κάποιος, από τό παράθυρο,
βλέπει άλλη άσπρη γατούλα να βγαίνει
δειλά από τό γκαπί! Α, νά! αυτή είναι
ή Χιονία! Τρέξτε μη φύγη!

Τρέχουμε πάλι. Άλλά ή δεύτερη
Χιονία μας φεύγει, τρυπώνει σ' ένα σπιτί,
μπαίνουμε και μετς στην εισοδα αυτού
του σπιτιού, λέμε συγχρόως στους πό-
λισην τί συμβαίνει για να μς εύκολύ-
νουν, - νύχτα, βλέπετε, - ψάχνουμε, τρι-
γυρίζουμε, άναστατώνουμε τη γειτονιά.
Άπιστη ή δεύτερη άσπρη γατούλα,
που χωρίς άλλο θά ήταν ή Χιονία!
Άπρακτοί και καταλυπημένοι, άπελι-
σμένοι ότι τη χάσαμε για πάντα, γυρι-
ζουμε στο σπίτι. Και ποιάς μς όποδέ-
χεται στη σκάλα; Η Χιονία ή ίδια!
Μάλιστα! Ένώ χαλνούσε ο κόσμος γι'
αγάπη της, αυτή, τρυπωμένη κάπου,
κοιμόταν ήσυχότατα!... Διώξαμε τότε
την άλλη, την ψευτο-Χιονία, κι' εύτυ-
χημένοι που ξαναβρήκαμε τόσο άνέλπι-
στα την αληθινή, της κάναμε ένα μικρό
«βράμβο», που γι' αυτόν βέβαια θάπό-
ρρησε πολύ...

Σας ασπάζομαι ΦΑΙΔΩΝ

ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ, ΟΧΙ ΞΕΧΑΣΜΕΝΑ

- Συνέχεια από τό προηγ. και τέλος -

- Νη μην άργήσουμε, ε;
- Όχι, φτάσαμε...

Περπατήσαμε κάμποσα λεπτά ακόμα
κι' ύστερα φτάσαμε έξω από κάποιο άν-
θοπωλείο. Στην προθήκη του ή αδερφή
μου στάθηκε.

- Νά, αυτό εκεί τάνθογάλι που βρι-
σκειται πλάι στο ριχμένο εκείνο βάζο,
λέω να της πάρουμε. Νάγοράσουμε μα-
ζί και κάμποσα τριαντάφυλλα. Σάρεσαι;
- Ναι!

Μείναμε σύμφωνοι. Η αδερφή μου
θάκανε τὰ παζάρια. Μπήκαμε μέσα,
Έγώ, ώςδούτο εκείνη συμφωνήσει, τρα-
θήχτηκα σε μιά γωνιά και προσποι-
ήθηκα πως κοιτάξα κάτι τοσούτοικα
άνθογάλια που ήταν τοποθετημένα κα-
τά σειρά κι' έμοιαζαν σαν κοντορεδι-
θούλιδες. Ύστερα από μερικές στιγμές,
σαν άκουσα πιά πως συμφώνησαν, πλη-
σίασα κι' εγώ. Ο υπάλληλος τοποθε-
τούσε κείνη τη στιγμή μέσα στάνθο-
γάλι που αγοράσαμε, τὰ τριαντάφυλλα.
- Μά τί; Όλο άσπρα; φώναξα. Βά-
λε και δυο-τρια κόκκινα, κίτρινα...

- Σάπα, εσύ δέν ξέρεις, με δέκο-
φε ή Χρύσα μ' ένα ύψος τριπλάσια έπι-
βλητικό από κείνο της δασκάλας μας.

Στό δρόμο, σά βγήκαμε, μου εξήγησε
πως προτιμήσε τὰ άσπρα τριαντάφυλλα
γιατί τό άσπρο είναι τό χρώμα της ά-
γνότητας και του πένθους. Και μιά που
και μετς είμαστε θλιμμένοι, αυτό έπρεπε
να προτιμήσουμε. Τὰ κόκκινα, λέει, ή-
ταν πολύ χτυπητά· όσο για τὰ κίτρινα,
αυτά, της είπε μιά φορά ο άμπελοουρ-
γός μας, πως συμβολίζουν τό μίσος...

Στό σπίτι, προσπαθήσαμε να τό κρύ-
ψουμε, γιατί είχαμε συμφωνήσει πως
άργά, σά θά κοιμόνταν ή μητέρα κι' ή
γιαγιά, θά κατεβαίναμε και θά τό τοπο-
θετούσαμε πάνω στο λαβωμένο που βρι-
σκόταν στο δωμάτιό της. Η Χρύσα
πήρε τό άνθογάλι με τὰ λουλούδια και
τόκρυψε κάτω από τό κρεβάτι της.
Έπειτα, σ' ένα λευκό χαρτί, χαράκωσε
προσεχτικά ένα μικρό όρθογώνιο που
τόκοψε κατόπι με τό φαλλίδι σιγά-σιγά.
Πάνω σ' αυτό γράψαμε:

«Στην αγαπητή μας μητέρα
χρόνια πολλά εύχόμαστε
Χρύσα-Νίκος».

Έτσι ετοιμάσαμε και τό εύχετήριο.
Γονάτισαμε κατόπι, συρτήκαμε κάτω
άπ' τό κρεβάτι, και τό κάρφωσαμε προ-
σεχτικά πάνω σ' ένα κλαδάκι.

Άργά τό βράδυ, όταν όλοι πλάγια-
σαν, κατεθήκαμε κάτω σιγά-σιγά. Απ'
έξω από τό δωμάτιο της γιαγιάς, στα-
θήκαμε και άφουγκραστήκαμε. Ψυχία.
Μονάχο τό βαρύ ρούχαλητό της άκου-
γίταν. Η Χρύσα πήρε τό βάζο, γλύ-
στησε ως τό δωμάτιο της μητέρας και

με τάλλο της χέρι έσπρωξε έλαφρά την
πόρτα. Στην πλατιά χαρμαδά του ά-
νοίγματος, φάνηκε ένα βαθύ κόκκινο
τρεμουλιάρικο φως που σκόρπιζε ή καν-
τήλα των εικονισμάτων.

Τη νύχτα εκείνη είδα τὰ όμορφότε-
ρα, τὰ πιο γλυκά όνειρα.
ΝΙΚΟΙ ΤΟΥΤΟΥΝΤΖΑΚΗΣ

ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

*Ανοίξε διάπλατα ή ψυχή
μιά μέρα τὰ φτερά της,
και πέταξε να πάη να βωή
τὰ μακρινά όνειρά της.

*Ήταν μιά μέρα φανεινή
που όλα χαμογελούσαν,
και την ψυχή που θάρσυνε
την άποχαριτεύσαν.

Τη συναντήσαν τὰ πουλιά
στο γαλανόν αϊθέρα,
και τή συντρόφεψαν πιστά,
όσο βαστούσε ή μέρα.

Μά και τη νύχτα από ψηλά
της έφεγγαν τ' άστέρια,
που σά ματιάκια γαλανά
ξεπροβάλλαν στα αϊθέρια.

*Ανοίξε διάπλατα ή ψυχή
μιά μέρα τὰ φτερά της,
και πέταξε να πάει να βωή
τὰ μακρινά όνειρά της.

*Πέταξε μεσ' στ' ουρανό
τ' άπέραντα τὰ μάκη,
μα ήταν ταξίδι μακρινό
ταξίδι δίχως άσρη.

Τὰ πρώτα νύφη του βορριά
μαύρα, βαριά, φανήκαν,
και τ' άστρα ποθε συντροφιά
τη νύχτα, πιά σβυστήκαν.

Κι' όλο ταξίδευε ή ψυχή
με τάργοπορημένα
τὰ χειλιόνα, που έφαιγαν
με βιάση για τὰ ξένα.

*Αχ! πότε πιά του όνειρου της
τη χόρα θ' άντικρούσει;
Νάταν καιρός να γυρίσει
όποθε ξεκίνησε...

Βαρός χειμώνας πλάκωνε
σκοτεινίαζεν ή πλάση,
κι' είχε ή ψυχή-ή τρέλλή ψυχή-
τό δρόμο τώρα χάσει.

Παλεύοντας με τό βορριά
πληγώνει τὰ φτερά της,
και βρισκείται ξανά στη γη
και κλαίει τὰ όνειρά της.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΘΑΛΑΣΣΙΝΟ

Πώς μάρεσαι, θάλασσα!
Μετὰ τῆ γαλήνῃ,
μανιασμένα κ' ἄγρια
κίματα κ' ἄφροϊ!
Παυροδρόμω στο φῶς
πὺρ σκοπεῖς ἢ σελήνῃ,
ταραγμένη καὶ θολή
σὺν ἢ ἀγγὶ τῆ βροχῆ.

'Αγαπῶ τῆ θάλασσα
τάπαδὰ τὰ βράδια
τὰ καλοκαιριῶτικα
μέσ' στὴ σιγαλιά,
'Όταν τὰ ἔλαστροτητα
ἄφροα σκοτάδια
σοῦ μιλῶν γιὰ μιάς ἀυγῆς
τῆ γλυκεῖα ὁμορφιά.

'Αγαπῶ τὰ κίματα
ὅταν καθρεφίζον
τὰ στεγνά τους χρώματα
κάποια δειλινά,
Τὰ παραμυθιὰ τους
γιὰ τὰ σκολίζον
οἱ νεοῖδες ἀπαιστές
κάτω ἀπ' τὰ νερά.

Θάλασσα, ὦ θάλασσα,
σ' ἀγαπῶ, πλανεύτρα,
μὲ τὰ παραμύθια σου
καὶ τὰ ξαπνικά,
'Αμμουδιές ἀνδόσπάρτες,
αὐρα ταξιδεύτρα,
πρῶτῃ ἀγάπῃ μέσα μου
πὺρ γιὰ σὺς ξυπνά.
Κυρά τῆς Θάλασσας

ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΣ

Πάνω στοῦ μεγάλο βράχο, μέσα
ἀπὸ τὰ φυτρωμένα ἀγκυρολόυ-
λουδα, ὁρθῶνται περήφανα τὰ
ἔρειπια τοῦ κάστρου μιάς βασι-
λισσας, ποῦ ἐξοικισμένη ἀπὸ τὸ
λαὸ τῆς, μὲ τὴν ἀκολουθία τῆς,
ἔζησε μακριὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα
τῆς, στὸν ἀγροῖ ἐκεῖνο τόπο. Πά-
νω σὲ κείνον τὸν ψηλὸ βράχο,
τὸ κάστρο τῆς θεορῶταν ἀπὸ
τοῦς ἀνέμους, καὶ ἡ θάλασσα ἀ-
πὸ κάτω χτυποῦσε μανιασμένη
τῆς βράχινες αἰχμῆς.

Μέσα στῆς φαριδιές αἰθούσες
τοῦ κάστρου, οἱ ἄμορφες κυρίες
τῆς ἀκολουθίας περπατοῦσαν
μελαγχολικῆς καὶ μόνο τὸ φροῦ-
φροῦ τῶν μεταξοκίτων φουσα-
τιῶν τους ἀκούσαν. Θυμόγτανε
κ' αὐτῆς τὴν καλιὰ ζωὴ τους
ποῦ ἦταν γεμάτῃ χαρῆς καὶ
διασκεδάσεις, καὶ διάβαιναν,
διάβαιναν σκυφτῆς σὸν αἰετός,
ἀμίλητες, λυπημένες.

Πῶς γυρίζεις ἢ ζωὴ!

Οἱ εὐγενεῖς ἱκνότες μὲ τὰ
φρεογὰ τους καπέλα καὶ μὲ τὰ
μακριὰ σεπὰνὰ τους, ποῦ οἱ ἀ-
σημένιες λαβῆς ἀστράφτανε στὸν
ἥλιο, σὺζητοῦσαν γιὰ τὴν θύγια
τῆς ἐξοικιστῆς βασιλισσας ποῦ
χειροτέρευε μέρα μὲ τὴν ἡμέρα.
Καὶ ὁμοῦς ἐλάτουν, ἐλάτουν
πὺρ τὰ ξαναγύριζαν στὴν πα-
τρίδα τους, ἔβλεπαν μὲ τὴ φαν-
τασία τους τὸ λαὸ μετανιαμένο
γιὰ σέρνεται στὰ πόδια τῆς βα-

σιλισσῆς του, καὶ χαμογελοῦσαν
μ' ἕνα ἄδυστο χαμόγελο.

Ποῖος ξέρει; Πόσες φορές δὲν
μετανοιοῦν οἱ ἄνθρωποι γιὰ
τῆς πράξεις τους!

'Η ἀμοιρῆ βασιλισσα, χλωμὴ
καὶ λυπημένη πλανιοῦσαν στὰ πα-
ράθυρα τοῦ κάστρου τῆς. Κοίτα-
ξε μακριὰ, βαθεῖα τὴ θάλασσα.
καὶ πάλι ἔφρενε καὶ χαρόταν
μέσα στῆς αἰθούσες ὅπου βασι-
λευσε βαθεῖα σιωπῆ.

'Ετσι ζοῖσε ἡ ἐξοικιστῆ ἡμορ-
φι βασιλισσα.

Πέρασαν χρόνια, καιροί, πέ-
θανε ἡ βασιλισσα καὶ δὲν ἀρ-
χίσαν νὰ πεθάνουν καὶ οἱ ἀκό-
λουθοί τῆς. Τὸ κάστρο ἐρημι-
ώθηκε, τὰ παραθυροφύλλα χτυ-
ποῦσαν ἀπὸ τὸν ἀέρα καὶ οἱ
πόρτες σάλαζαν ἀπὸ τὴ βροχῆ.
Οἱ τοῖχοι γκριμίζονταν κ' οἱ
πέτορες μαύριζαν ἀπὸ τὴν πολυ-
καιρία. Τώρα τὸ κάστρο, μισο-
γκρεμισμένο, στέκεται κει ἀκό-
μα περήφανα, σὺν τῆς ἄμορφες
καρῆδες του, ὅπως ἦταν τοῦς πα-
λιούς καιρούς. 'Ο ἀέρας τὸ δέ-
νει καὶ ἡ βροχῆ τὸ χτυπᾶ ἀδιά-
κοπα, λέξ καὶ τὸ ἔχουν βάθει
στὸ στόχο ποῖος νὰ τὸ προτο-
γκρεμισέ. Καὶ στέκεται κει τοῦς
ἀνέμους. Μὰ εἶναι παλιό, ἔχει
ζῆσει πολλὰ χρόνια, γέρας, καὶ
οἱ μαυρισμένες του πέτρες σφαι-
ρικοῦνται χάμα σιγᾶ-σιγᾶ. Τά-
ρα στῆς σκοτεινῆς γωνιῆς του
ἔχουν στήσει φωλιὰς τὰ νυχτο-
πούλια, καὶ πεταῖν ἀπὸ πάντα
σκουζώντας λυπητῆρα, καθὼς νυ-
χτώνει.

Δεσποινίς Ἀεροσπέρσσο

ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΤΩΝ ΤΟΞΩΝ

Βαριά, μαύρα σύγνεφα κυ-
λῶνε ἀργὰ στὸν ὁρίζοντα. Κάποιο
κάποιο λίγες χονδρῆς σταγόνες
βροχῆς πέφτουνε κάτω στὴ Γῆ...
'Ο ὑπέρλαμπρος τοῦ ἡλιοῦ
δίσκος βροῦσεται στὴ Δύση. Αὐτὸ
τρεῖς ἰσχυροὺς του ἔστρωσαν
μέσα ἀπ' τὰ σύγνεφα τὴ μελαγ-
χολικὰ κ' ἀγκάλιασαν χροῦσιζόν-
τας τῆς βουνοκορφῆς καὶ τῆς ἀ-
κρῆς τῶν δέντρων. Τὰ κοντινὰ
σύγνεφα φαίνονται γάλλινα. 'Ο
κάμπος εἶναι πὺρ μαῦρος ἀπὸ κάθε
ἀλλή φουρά. 'Ενας λεπτὸς ἀπο-
βροχῆς στὸ διάβα του σκορ-
πεὶ κανένα ξερὸ φύλλο ποῦ ἐ-
χάστηκε στὸ δέντρο του.

Σάφνου, στὸ σκοῦρο καὶ πέν-
θιμο τοῦτο περβᾶλλον, ἕνα θεῖκο
Ὄνοραιο Τόξο, μ' ἕνα τὸ χρώ-
ματα τῆς ἰσθμίας ἐξορᾶ, ζῶνει
ὄλο τὸν δόλο. Κοντὰ σ' αὐτὸ
ἕνα ἄλλο γεννιέται μὲ τὰ χρώ-
ματα καὶ πὺρ χλωμά. Τὸ γοῖτό μὸλις
διακρίνεται. Μὰ γρήγορα τὸ πρῶ-
το σβῆνεται γιὰ νὰ γεννηθῆ ἕνα
ἄλλο. 'Επειτα πεθαίνει τὸ δεύ-
τερο κ' ἀφίνει τὴ θέσση του στὸ
πέμπτο. Καὶ τὸ παχυνιδὶ οὗτο,
τὸ τρελλὸ τῶν τόξων κνηνητῆ,
ἐξακολουθεῖ ὁλοποὺ ὁ Βασιλιάς

ὁ Πόντικακι

Πάλι βρέχει... Μακριὰ, μέ-
σα στὸ ἐρεπιωμένο σπῆτι. ἀκού-
γεται ἡ φωνή τῆς κοκκοβᾶγιας.
Τὶ πένθημα! Καὶ νῆσαι μόνος
μέσα σ' ὄλοκληρο σπῆτι. Νεκρῶ-
τικὴ σιγῆ βασιλεύει.
'Ενα ποντικακί πεινασμένο,
ἔβγαλε τὸ ἔξυπνο του μπουρᾶκι
ἀπ' τὴ φωλιὰ του κ' ἐπισκόπησε
τὰ περὶ, 'Ησυχία' πουθεῖα τὸ
ἀγριο μάτι τῆς γάτας. Ἐσθάρρε-
ψε, βγήκε ἔξω καὶ γρήγορα-γρή-
γορα ἔφτασε κάτω ἀπ' τὸ ντου-
λάκι ποῦ εἶχε μέσα λίγο ψωμί.
Σκαρφάλωσε καὶ μπῆκε μέσα: δι-
πλά ἦταν ἡ παγίδα μὲ τὸ τυρί.
'Α! ἔδω ἔχει τυρί καὶ πόσο πει-
νώ! καὶ ἐτοιμαζόταν νὰ τὸ δο-
μάσει. ὅταν ἔνα τρίψιμο τῆς
καρῆλας του τὸ ἔκανε νὰ ἐγκα-
ταλείψει περὶτρομα τὸ σκοπό
του καὶ νὰ χωθῆ στὴν κρύπα του.
Χωρὶς νὰ θέλω, τοῦ ἔσπασε τὴ
ζωὴ. Φτωχὸ μου ποντικακί!

Ξόβερελ

ΤΟ ΝΟΥΜΕΡΟ ΤΟΥ ΠΑΛΤΟΥ ΜΟΥ

Τόχα δάσει μὲ μου τὸ καθαρί-
σων σ' ἕνα ἀπὸ τὰ καθαριστήρια
τῶν Ἀθηνῶν. Κατακαγμένο λοι-
ποὺ στὸ στρογγύλεμα τῶν καλτῶν
ποῦ ἦταν προφωρισμένα γιὰ καθά-
ρισμα, πήρε κ' αὐτὸ τὸν ἀριθμὸ
του γιὰ νὰ ἐξχωρίξῃ ἀπὸ τὰλλα
καὶ γιὰ νὰ μὴ κάνει φτερά.
Πέρασαν μέρες πολλῆς ἀπὸ
τότε, ποῦ καθαρισμένο καὶ κα-
μμένο σὺν κοῦκλα αὐτῆ τῆ φο-
ρά, στέλλεις μὰ ἀπὸ τῆς βιτρίνης
τοῦ μαγαζιοῦ περιμένοντάς με
μὲ μεγάλη ἀγωνία.

Μάταια ὁμοῦ! 'Εγὼ τόχα ξε-
χάσει. Καὶ τὰ τῆματα ἀκόμη νὰ
κρέμαται σὺν κατὰδικος, ἂν δὲν
ἐρχόταν ἕνα τσονχερὸ κρού γὰ
μου θυμίζει πὺρ εἶχα ἕνα παλ-
τό, ποῦ κρεμόταν ἀδικα... Πῆγα
τὸ πῆρα καὶ ἀμέσως τὸ φόρεσα,
γιατί δὲν μοῦ ἐπέτρεπε ἐκεῖνος
ὁ καλιόκαϊρος νὰ γυρῶ χωρὶς
καλτό. Ἀπ' τὴν ὑπερβολικὴ μου
χαρὰ, περπατοῦσα περήφανα, χω-
ρὶς κὰν νὰ γυρίζω νὰ δω τί γίνε-
ται γύρω μου.

Σάφνου ὁμοῦ, καθὼς ἔκανα
νὰ βγῶ στὴν ὁδὸν Σταδίου, βλέ-
πω χιλιάδες μάτια νὰ κερφῶνον-
ται πάνω μου' μοῦ φάνηκε πὺρ
θαύμαζαν τὴν ὁμορφιά τοῦ καλ-
τοῦ μου. Κρίμα ὁμοῦ. Οἱ ματιές
δειχνανε μᾶλλον ἐπιρροὴ ἀπὸ
θαυμασμό. Τί συνέβαινε λοιπόν;
Γιατί ὁ κόσμος μὲ κοιτάεε τόσο
κοροῖδευτικά; 'Ημουν ἄραγε κα-
νένας γελοῖος τόπος; Μυστήριο
ἄλυτο γιὰ μένα στάθηκε ἡ ὑπό-
θεση αὐτή. Μάταια ὁ ἑλισσιμέ-
νος νοῦς μου προσπαθοῦσε νὰ
νακαλύψῃ τὴν αἰτία: μόνο κα-
νένα ἀσυννομικὸ μυαλὸ μπορού-
σε νὰ διαλευκάνει τέτοιο μυστή-
ριο. Σάφνου ὁμοῦ ἕνας γέρος -
καλὸς ἄνθρωπος ὁ καίμενος, -

ὁ τίτλο, καὶ μούδωσαν τὸν Με-
τὰ στα μάτια, κ' ἔπειτα ἀπέ-
γο μὸς λέει σιγῆ!
— Δὲν τὸ βγάζεις αὐτὸ ἀπὸ
ὁράκι σου; 'Όλος ὁ κόσμος μὲ
με σένα.

'Εφυγε ἀμέσως χωρὶς νὰ
δῶσῃ καμμιά παραπάνω ἐξήρη.
Αὐτὰ τὰ λόγια μοῦ φάνη-
σαν ἀόριστα. Μοῦ φάνηκε πὺρ
αὐτὸς ἀκόμη μὲ κοροῖδευε. Ἄς
ὄμως ἔβγαλα τὸ καλτό ἀπὸ
βλέπο ποῦ τὸ κακαρωμένο
μερο βρισκόταν ἀκόμη ἐκ-
ἔξωσα νὰ τὸ ξελάσω! Μόλις
εἶδα, κινεῖστας ἀπὸ θυμῷ,
ἐξήλωσα, καὶ ξαναβάζοντας
καλτό μου, βιάζομαι πρὸς τὸ
Μηχανικὸ τὸ ἔφρασα καὶ
κα μέσα. 'Η παραχρῆ, ἡ γῆ
καὶ ἡ ὀργῆ ποῦ ἐπικρατοῦ-
μέσα μου μὲ ἔλασαν τρομα-
ζόμενο, ἔφεργε σὺν κινήματα
ἐρικὴ ταῖνια αὐτὸ ποῦ μοῦ ἔ-
βη στὴν Ἀθήνα.

Πολύφορη

ὁ ΜΕΓΑΛΟΣΤΑΥΡΟΣ ΤΟΥ ΤΑΓΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΑΝΙΧΝΕΥΤΩΝ

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ κὺρ Γιάννης ἔχει πάρει ἑ-
χριστῆ. τὸν μαστρο-Κόστα,
κ' αὐτὸς εἶναι κἀτι στὴν αὐτῆ.
Μὰ σιγμῆ πιάνει κ' αὐτὸς
τὸν βοηθῆσαι.
'Ο Βασιλῆκης, ὁ γιός του, μὲ
δάγκυλο στὸ στόμα, τὸν κοι-
τάει πρῶτα καλά-καλά κ' ἔ-
πειτα, γυρῶντας σὸ θεῖο του
κῆρ κατέβαινε ἀπὸ πάνω, τοῦ
θέλε, ὁ μπαμπᾶς ἐγνε...
καμπᾶς ἐγνε Κόστας!
Σαρδανάπαλος

Ἡ δασκάλα μὰ ὄρα καιδεῦ-
σα νὰ κἀμῆ τὸν Τοτὸ νὰ ἐν-
τοῖσαι ὅτι διούλλαρος λέξις εἶ-
ναι ἐκεῖνη ποῦ ἐχαινοῦ συλλαβῆς.
— Τὸ ἐνόησας; τὸν ρωτᾶ.
— Τὸ ἐνόησα, ἀπαντᾷ ὁ Τοτὸς.
— Πῆς μου λοιπόν μὰ διούλ-
λαρ λέξη!
— Μὰτῆ!
— Θυμῶσῆ! Καὶ γιατί εἶναι
διούλλαρη;
— Γιατί ἔχουμε δύο μάτια! ἀ-
πὸ τὰ θριαμβευτικὰ ὁ Τοτὸς.
'Ανυπόγραφος

Ἔπινεται μάθημα γιὰ τὰ περι-
οδικὰ κλάσματα.
'Ο καθηγητῆς. — Πῆς μου ἕνα
κεκομημένο κλάσμα.
'Ο μαθητῆς. — 'Η Διάπλασις,
καὶ ὁ πνευμάτιος.

ΑΔΕΛΦΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΣΕΩΣ»

Ἄθηναι, 22 ὁδοῦ Ἐυριπίδου
τῆν 26 Μαρτίου 1929
«ΔΙΑΠΛΑΣΣΕΩΣ»

Ὁ τίτλο, καὶ μούδωσαν τὸν Με-
τὰ στα μάτια, κ' ἔπειτα ἀπέ-
γο μὸς λέει σιγῆ!

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΟΝΥΜΩΝ

Ὅδὲν ψευδῶνυμον ἐγκρίνεται ἢ ἀνα-
κοῦται, ἂν δὲν ἀνοδοῦται ἐπὶ τὸ δι-
κοποῦτος δρ. 10. — Τὰ ἐγκρινομένα ἢ
ἀναιδοῦμενα ἴσχυον μὲχρι τῆς 30 Νοεμ-
βρίου 1929. 'Όσα ἀνοδοῦνται ἀπὸ Α.
ἐγκρίνον ἐπὶ ἀγῶνα καὶ δὲν ἀπὸ Κ, εἰς κῆ-
ρίτια.

Νέοι Ψευδῶνυμοι: Μίστερ
Ζιοῦντσε (γιὰ σου Μυστ. Ἀστυ-
νομία.) Ἀπῶ, κ. (Ἀ !!!) Ἀερο-
πόρος, ἄ. (Ζήτη!). Φλοῖορας, ἄ.
(ΓΤ). Μάτ Γκρηθ, ἄ. (τῆς Μυσ-
τικῆς Ἀστυν. Διαπλ.) Πράσι-
νος Τοῦδοτης, ἄ. (τῆς Μυστ. Ἀ-
στυν. Διαπλ.) Προσωπιδοφόρος
Φαντοῦρας, ἄ. (ΜΑΔ). Δουλου-
δάκι, ἄ. (ΓΜ). Ἀκάνθινος Στέ-
φανος, ἄ. (ἠ). Φοῖφος Ἀπόλλων,
ἄ. (ἠ) — ἀντὶ τοῦ Φοῖβος ποῦ
τὸ ἔχει ἄλλος. — Γυφτάκι, κ. (...)
Λοῦς Ἀρνόλδος, ἄ. (ἠ). Αὐρα
τοῦ Πηλίου, κ. (ἠ). Βασιλεὺς
τῆς Γροθίας, ἄ. (Ζήτη ἢ Διαπλ.)

Ἀνανεώσεις Ψευδῶνυμων:
Νταίτη, κ. Λάουρα. κ. Ἀλαφρο-
σκιωτῆ, κ.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ

οἱ συνδρομηταὶ μου, διαν-
λῆγη ἢ συνδρομῆ των, νὰ
τήν ἀνανεώσουν ἀμέσως,
χωρὶς νὰ με ὑποβάλλουν εἰς
τὸν κόπον καὶ τὸ ἔξοδος νὰ
τὸν ὑπερθυμίζω στὸν καθέ-
να ἰδιαιτέρως. 'Η ἔγκαιρη
ἀνανέωση τῆς συνδρομῆς
εἶναι τὸ πρῶτιστον χρέος
τοῦ καλοῦ συνδρομητοῦ.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΣΕΩΣ

Ἡ Διάπλασις ἀσπαξεται τοῦς
φίλους τῆς: Ἐκέρην (ἐλεβα, εὐ-
χαριστῶ πολὺ) Ἀσπασίαν Γ. Κ.
(τὸν πιστεῖω ἀπὸ τὸν ἐθνικοσμο, ἀ-
πὸ τὸν δειχνητῆ κ' ἐμπροκτικῶς ἐθι-
χαριστῶ πολὺ) Σιφομάχον (εὐχα-
χαριστῶ γιὰ τὰ ὑποκρίσεις καὶ μὲ
σελεῖες τὸν Κανονισμὸ τῆς συνδρο-
μῆς σας γιὰ νὰ τὸν ἴδω, δὲν εἶναι
ὁμοῦ ἀνάγκη καὶ νὰ τὸν ἐγκρίνω)
'Ερωτῶ Ὅκαλίδου (χαρητῶ τῆ
νέα μας φίλη καὶ περιμῶν νὰ με
γράψῃ) Ἐξωμην Γατοῦλιαν (ἐ-
στεῖλα θερμῆς εὐχαριστικῆς πὺρ πῆ-
γαν οἱ διαγωνισμοί;) Νανάστορ
Μασούλην (ἐστεῖλα δχι, οἱ Γαλλι-
κῆς Ἀσκησῆς εἶναι μόνο γιὰ τοῦς
Γαλλομαθεῖς: οἱ ἄλλοι μποροῦν νὰ
λύουν μόνο τῆς Ἑλληνικῆς κ' ἔ-
νας ποῦ λύνει πολλὰς ἀπ' αὐτῆς εἶ-
ναι σὲ ἀνώτερη θέσση ἀπὸ ἕνα ἄλ-
λον ποῦ λύνει λιγότερες, ἔστω κ' ἂν
αὐτὸς λύνει καὶ τῆς Γαλλικῆς)
Ποιητῆν (ἔχει καλῶς πῆς στὸν
ἀδελφὸ σου ὅτι μπορεῖ νὰ με στέλ-
νη) Ἀστῆρα τῆς Ἀνδρον (αὐτὸ
εἶδες, σοῦ ἐνέκρινα) ὀδηγῆς ἔχει ἢ
προκηρῆν τοῦ Διαγωνισμοῦ ἢ ἄλ-
λες θέλει νὰ σοῦ δῶσω;) Σοφίαν
Ρέλλα (οἱ λύσεις σου εἶναι ἀντικα-
νομικῆς: διὰβασε στὴν προκηρῆν
τοῦς ὁρους) Νουσιμουλᾶν (σοῦ τὸ
ἐνέκρινον χάρω πολὺ γράψε μου)
Τρελὸ Ναντάκι (εὐχαριστῶ ποῦ δὲν

ΔΙΑ ΤΗΝ Σ. Σ. Σ.

Ἀπορριπτονται: «'Η ὀρη-
νοῦλα» καὶ δυὸ ἄλλα ἀκόμη κομ-
μάτια τῆς Σαπουνοφουσις, ὅς
ἄτεργα καὶ ἀδόκιμα γραμμένα. Ὁ-
στόσο πρέπει νὰ σημειώσω ὅτι ἡ
Σαπουνοφουσις γράφει μὲ πολλὴ
συγμίνηση καὶ τὰ κομμάτια τῆς αὐ-
τῆ ἔχουν κατὰ τὸν ὁποδηντικὸ. Ὅστε
δὲν ἔχει παρὰ νὰ ἀσκηθῆ. — Ἀπο-
ριές τοῦ Μικροῦ Καλλιτέχνη. Τὸ
εἶδος αὐτὸ χρεῖζεται ποικιλία κ' ἔ-
φευρετικότητα. Ἀλλοῖως εἶναι κἀτι
κοινό, χωρὶς ἄξια. — «Πλασασοῦ-
μα» τῆς Ἀνδαλονσίας. ἔχει κἀ-
ποια τρυφερότητα. Ἀλλὰ εἶναι ἀ-
συμπλήρωτο, σχεδὸν χωρὶς θέμα.
— «Φθινοπωρικτικὴ ἐκδρομῆ» τοῦ Κυ-
κλάμου. 'Η γλώσσα του εἶναι ὑ-
περβολικὴ. Ἄς τὸ ξαναγράψῃ στὴ
γλώσσα ποῦ μιλοῦμε κ' ἴσως γίνε-
ται καλὸ. — 'Ο Πετεῖνος καὶ τὸ
Μαργαριτάρι τοῦ Ἀκουρδιστοῦ
Ρολοῦ. Ἡ πρώτη του στροφῆ
εἶναι ρυθμικὴ καὶ καλογραμμικὴ.
Οἱ ἄλλες ὁμοῦ εἶναι γεμάτες μετρι-
κά λάθη, κ' ἐπιπλέον δὲν λύνε κα-
θαρὰ ἐκείνου ποῦ θέλουν νὰ ποῦν. —
'Ατεχνο ἐπίσης καὶ χωρὶς μέτρο
εἶναι καὶ τὸ χωρὶς τίτλο ποιηματάκι
τῆς Σκεπασομένης Χόβολης. — Ἀ-
κουρδέλλα τῆς Κάμερ Σόλβα.
Βεβαίως εἶναι ἕνα καλογραμμικὸ π-
σογράφημα. Ἀλλὰ ἔπαυσε νὰ ὁδο-
ῦται ὄλο τὸ μέρος ποῦ στερῆται σ'
ἕνα λογοπαῖγιο (Νεῖν Νεῖν) καὶ ποῦ
τὸ θαυρᾶ ἀποτροχῆμον. — Ἐ, αὐτὸ
πρέπει νὰ τὸ κάμῃ ἡ ἴδια. — Πικρὰ
δειγμα Πίσταως τοῦ Μ. Καλλιτέχ-
νη. Εἶναι τόσο γνωστὸ! Δὲ λῆσπει
ἐπιπλέον τὸ γαλλικὸ ἀνέκδοτο τῆς
'Ερριέτας. Ὅσο γιὰ τὸ ποιημα-
τάκι τῆς Ἰδίας, εἶναι γραμμένο χω-
ρὶς κανένα ρυθμὸ κ' εἶσι δὲ μπο-
ρεῖ νὰ δημοσιοθεθῆ. Οἱ ἰδέες του ὁ-
μοῦ εἶναι πολὺ καλῆς. — Τῆς Ἰδίας
ἐλλειψῆς ἔχουν καὶ τὰ δυὸ ποιη-
ματάκια, «Τὰ πρῶτα βήματα» καὶ
τὸ «Χιονισμένο Βουνὸ» τῆς Μόνας
Αἴζας. Κ' εἶναι κῆριμα, γιατί ἔ-
χουν τόσο ὅρατα νόημα! Αὐτὸ
εἶναι τὸ σπουδαϊότερο. Ἡ σιγασυ-
ρικὴ μαθητεία μὲ κάποιον ἄσκη-
τη. — Τὸ Δεσῆρι καὶ Σαπουνο-
φουσις τοῦ Σαρδανάπαλου. Τὸ
πρῶτο ἴσως νὰ εἶναι πρῶτιστα γε-
γονός». Ἀλλὰ τέτοια ἐγεγονότα
θὰ προτιμοῦσα νὰ μὴ γίνονται...
κομμάτια γιὰ τὴ Σελίδα μας. Τὸ
δευτερο εἶναι πολὺ καλότερο καὶ θὰ
ἦταν βεβαίως δημοσίευμα, ἂν τὸ τέ-
λος του εἶχε ἕνα γόημα καθαρό.
'Όσο εἶναι, δὲν ἔστι κανεὶς τὴ θέ-
λει νὰ πεῖ. Ἄς τὸ διορθῶσι κ' ἂς
τὸ ξαναστῆλη. — Θὰ ἐξακολου-
θῶ.

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΣΕΩΣ

Ἄθηναι, 22 ὁδοῦ Ἐυριπίδου
τῆν 26 Μαρτίου 1929

ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Ὁ τίτλο, καὶ μούδωσαν τὸν Με-
τὰ στα μάτια, κ' ἔπειτα ἀπέ-
γο μὸς λέει σιγῆ!

